

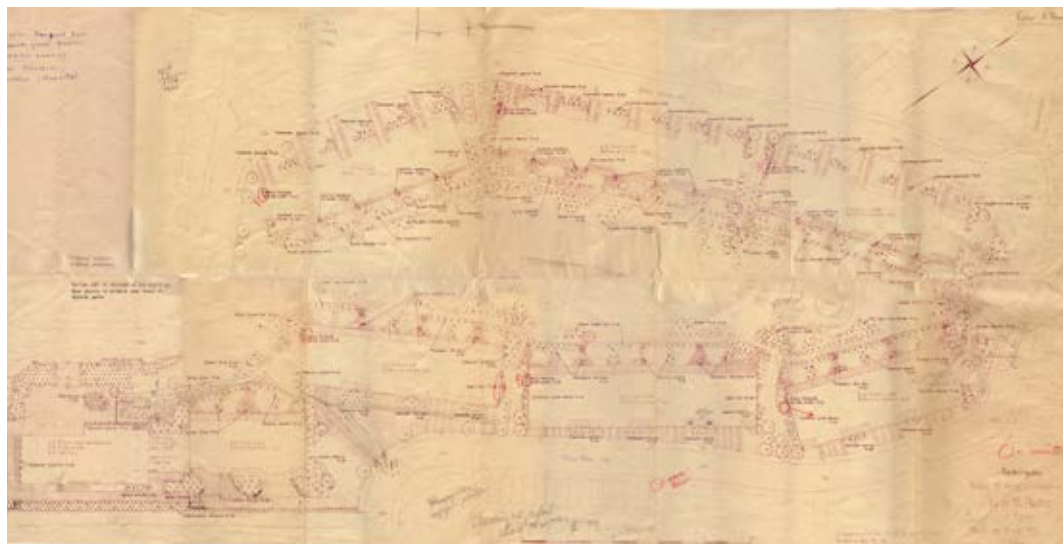
BAKGRUND UTEMILJÖN KV. PAULINA

Radhusområdet är ritat av arkitekten Sten Samuelsson 1955. Den gemensamma bostadsgården är projekterad och anlagd kort därefter, förmodligen av arkitekt/ landskapsarkitekt Per Friberg. Planteringsplanen är daterad 1956.

Inventering pågick på gården under hösten 2009 vid två tillfällen. Efter en allmän överblick och samtal med bla Agneta Knutsson som förde samfällighetens talan framgick att en allmän upprustning beträffande vegetationsytor; innefattande träd samt buskytor behöver rustas upp. Vi var överens om att en fullständig upprustning och omgestaltning inte var aktuell utan snarare en uppdatering, trädplan och uppfräschning av befintliga vegetationsytor. Det är arbetet bör kompletteras med ett besök av mig till våren, så ev. revideringar kan göras. Har ännu inte sett vår/försommaraspekten vilket bör tas med i arbetet. Arbetet bör även kompletteras med jordprov.

Beskrivning gårdens nuvarande karaktär

Den gemensamma gården är stor och långsträckt bestående i huvudsak av en stor svepande gräsmatta, enstaka träd och trädgrupper, buskage, marktäckare mm, en lekplats samt gångvägar längst med sidorna. Den stora gräsytan ligger centralt mellan radhusen. Tittar man på den ursprungliga planen kan man se att vegetationen, framförallt buskytorna är placerade på ett sätt som ansluter till den tidens ideal - med enkelhet och naturlighet.

Den ursprungliga planteringsplanen från 1956.

Träden utgör basen och buskytorna är mjukt avgränsade med mer antydda gränser än fast och bestämt. En gemensam gräsremsa mellan hus och gata. Gräsytor löper även mellan de olika huskropparna. Runt området löper en trädkrans av ask (*Fraxinus excelsior*). Några grupper av träd inne på gården av framför allt robinia (*Robinia pseudoacacia*) Privata mindre trädgårdar gränsar mot gården med framförallt olika typer av klippta och friväxande häckar. Husens entréer ligger vända mot gatan. Varje entré har en egen liten planteringsyta som har olika utseende, innehåll och karaktär. Avgränsande buskage mot gatan och inne på gården tillsynes sporadiskt utplacerade mellan gräsyta och gångväg. Det är viktigt att vi håller oss till den ursprungliga planen och den karaktär som var eftersom hus och gård hänger så intimt samman och gör gården så unik som den är idag. Ett flertal växter har ersatts under årens lopp medan andra står kvar.

Det är viktigt att placeringen och till stor del formen på planteringsytorna för både träd och buskar bibehålls med tanke på autenticitet - att vi bibehåller den ursprungliga prägel. Innehållet kan och bör anpassas efter dagens utbud av växtmaterial, både med tanke på hårdighet, proveniens och nya lite mer uppdaterade arter och sorter som står till buds.

Gården - en stor svepande gräsmatta med enstaka träd eller i grupper. Buskytor avgränsar den gemensamma gården mot den privata uteplatsen

DOKUMENTATION AV UTEMILJÖN

Steg för steg redovisas de olika planteringsytorna samt kopplas till föreslagna visioner/mål, åtgärder och skötselbehov.

Träden i området

I den ursprungliga planteringsplanen kan man finna 56(57?) askar (*Fraxinus excelsior*), och 39 st Robinior (*Robinia pseudoacacia*). Om alla träd planterades framgår inte. Idag finns det 24 askar och 7 Robinior kvar. Inom området finns även 16 st naverlönn (*Acer campestre*)

Samtliga står längs Bülow-Hübes väg (nära Nordanstigen) och fungerar som gatuträd.

Inne på gården finns även två stycken rosenhagtorn (*Crataegus x media* 'Paul's Scarlet'). Hagtornsträden finns ej med i den ursprungliga planteringsplanen utan har planterats senare.

Bedömning

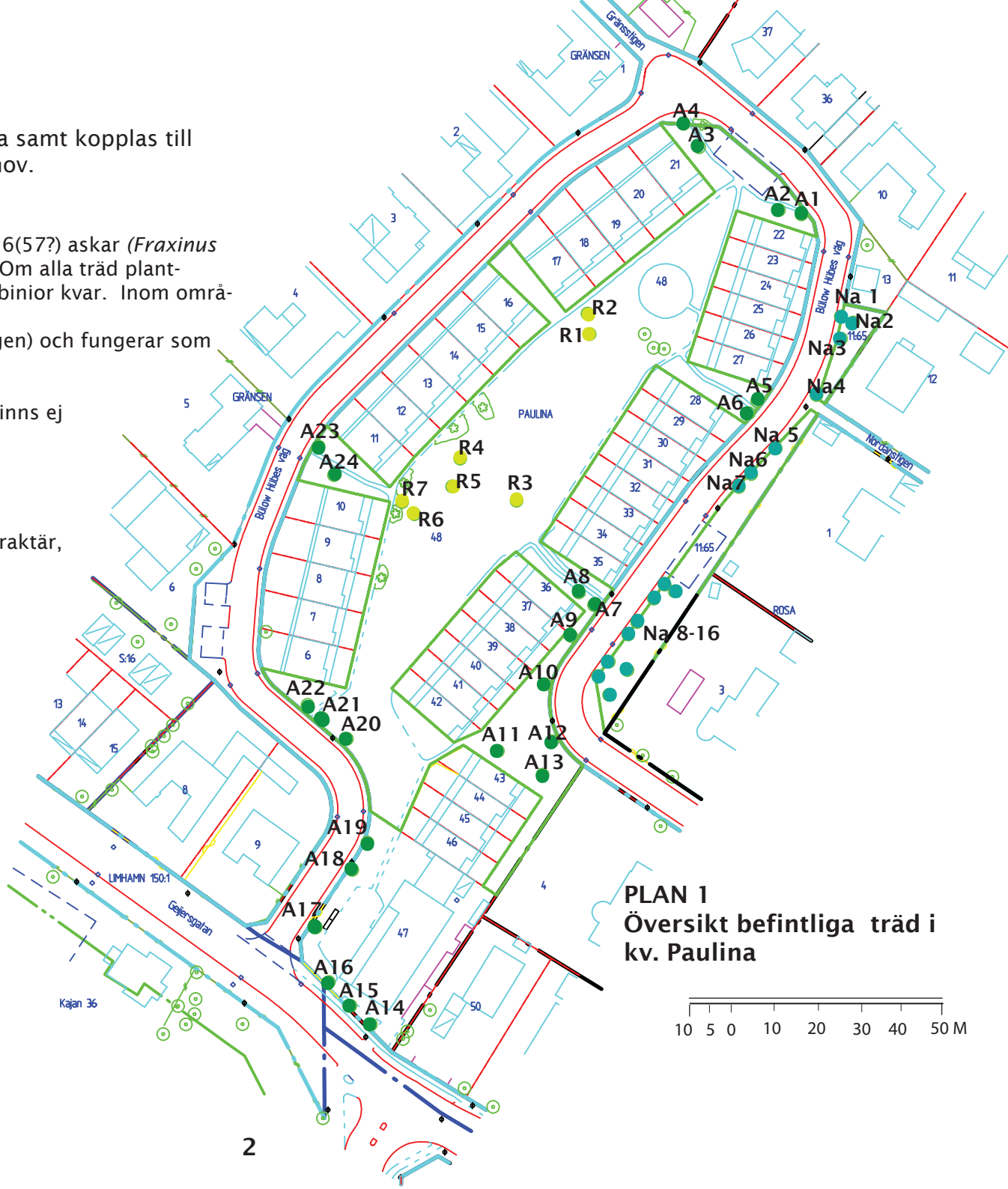
Träden inom kv. Paulina är viktiga eftersom de ger karaktär, rumslighet, höjd och struktur åt området. Träden har olika uppgifter från början. Askarna fungerar som en grön ram runt området, Robinierna ger höjd och karaktär inne på gården, både i grupp och solitärt. Naverlönnen avgränsar kvarteret mot villaområdet och skapar ett vackert vägrum. Samtliga träd är viktiga. Eventuell borttagning av träd måste diskuteras och ev. ersättas med ett nytt.

Symboler på kartan:

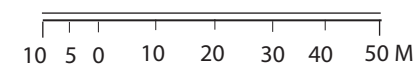
Ask: A1, A2 osv

Robinia: R1, R2 osv

Naverlönn: Na 1, Na 2 osv.

PLAN 1
Översikt befintliga träd i
kv. Paulina

TRÄDPLAN

Robinia (*Robinia pseudoacacia*)

Information om robinia

Maxhöjd hos robinia 12-15 m. Bredd 8-12. Vindkänslig men tål viss torka. Värme-och solkrävande. Relativt snabbväxande som ung.

Beskrivning och bedömning Robinia

Idag finns endast 7 st kvar. Några av träden är stora och ståtliga andra lite mindre och taniga. Ett par stycken har planterats för inte så länge sedan. Förmodligen för att ersätta gamla och dåliga exemplar. Robiniorna ger känslan av savann, främst pga av sitt acacieliknande utseende (Acacia - karaktäristiskt träd på Afrikas savanner) men också pga placeringen i grupper och som ståtlig solitär. Mycket viktig för upplevelsen av gården. Saknar ett eller flera träd på gården.

Åtgärder Robinia

Alla befintliga robinior bör stå kvar.

Robinia 1 (R1) intill lekplatsen bör ses över - vissna grenar tas bort. Extra luckring och näringsgiva intill rötterna.

Det har även funnits vissa önskemål om att ta bort någon av R7 eller R8, eftersom de står relativt nära huset. Både R7 och R8 är friska och välmående och bidrar till trivselen på bostadsgården. Jag avråder därför från att ta bort det. Om man upplever träden som ett stort problem bör man ta bort R7 och ersätta med ett kinesträd, som inte blir högre än 5-6 m.

Några av de ursprungliga robiniorna som försvunnit under årens lopp kan ersättas med nya robinior eller några nya lite 'exotiska' träd. *Se beskrivning sid 4 och föreslagen placering plan 2*

En viss modernisering piggar upp, det finns nya arter och sorter som kommer att komplettera robiniorna och samtidigt förstärka och bibehålla den tänkta karaktären och känslan. De nya sorterna kan märkas med namnskyltar. Det stärker känslan av uppfräschning/nyttillskott och, gemenskapskänsla. Samtliga träd är lämpliga här på de förhållande som råder på plats, dvs, väl-dränerad, varm och sandig jord.

Föreslagna arter att plantera inne på gården

- 1 Robinia - *Robinia pseudoacacia*
- 2 Kinesträd - *Koelreuteria paniculata*
- 3 Pagodträd - *Sophora japonica*

Robinia 1 och 2 intill lekplatsen. R1 är relativt nyplanterad

Robinia 3, 4, 5 och R6. R3 är ett stort och ståtligt exemplar kan kompletteras med ytterligare 3 träd. se plan 2

Robinia 6 och R7

Kinesträd - *Koelreuteria paniculata*

Även det här ett exotiskt zon 1- träd. Kan bli 3-6 m högt och 3-6 m brett. Ett spännande lite oregelbundet träd som har ett bronsaktigt bladutslag för att sedan övergå till en mörkt grön färg. Höstfärg; gulgrön-gyllengul. Roliga uppblåsta frukter. Gula blommor i yviga ställningar som slår ut i juli. är mycket tork-, vind och värmetålig.

Information om Kinesträd och Pagodträd

Förslag: Plantera 3 stycken, se plan

Kvalitet: Viktigt att köpa en stor kvalitet från början.

Förslag: Högstam 4x kl 18-20

Var köper man? I större plantskolor tex Stångby plantskola

Skötsel: Se under pagodträd

Kinesträd - *Koelreuteria paniculata*

Vacker gul blomning i juli

Spännande frukter på hösten

Pagodträd - *Sophora japonica*

Kan växa endast i zon 1. Blir under optimala förhållanden 8-10 m hög och 8-10 m bred. Rundat till lätt överhängande träd med vackert parbladig blad. Blommorna är cremvita och doftande i augusti. Pagodträdet tål stadsluft, värme och torka men för optimal tillväxt ska den ha mullrik jord. Man får vara noga med vattning medan den etablerar sig.

Förslag: Plantera 2 stycken, se plan 2.

Kvalitet: Högstam 3 x kl 16-18

Var köper man? I större plantskolor som tex Stångby plantskola.

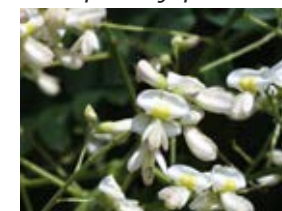
Skötsel: Viktigt att träden etableras ordentlig. Gräv en ordentlig planteringsgrop och jordförbättra. Plantera inte för djupt! Viktigt att korrigera trädets planteringsdjup med omgivande jord. Följ upp. Vattna regelbundet. Trädstöd är nödvändigt. Bind upp efter konstens regler.

Pagodträd - *Sophora japonica*

Roliga frukter

Cremevita blommor i augusti

Plan 2 Förslag nyplantering nya träd

- Nytt pagodträd - *Sophora japonica*
- Nytt kinesträd - *Koelreutera paniculata*
- Ny Robinia - *Robinia pseudoacacia*

TRÄDPLAN ASKAR

Askskottsjuka på träden

Trädkransen av ask (*Fraxinus excelsior*) som löper runt området är i stort sett intakt men verkar mer eller mindre angripen av den numera så utbredda askskottsjukan. Askskottsjukan angriper ask, i hela dess utbredningsområde i Sverige, d.v.s i södra och mellersta Sverige inklusive Gotland och Öland. Den är nu tämligen allmän.

Symptom

Unga skott angrips primärt, fjolårsskottens nya knoppar slår inte ut på våren. Skotten blir rödaktiga eller bruna som ett resultat av att innerbarken nyligen har dött. Under sommaren kan angreppen utvecklas vidare i grenarna. Under sommaren kan dessutom nya angrepp på årets nya skott och blad utvecklas. Angreppen kan leda till att såväl små plantor som stora träd dör.

Orsak

Askskottsjuka angrips av en svamp (*Chalara fraxinea*). Spridningen sker med sporer utan hjälp av någon insekt. Det finns inte idag någon direkt åtgärd mot askskottsjuka, man vet bara att den breder ut sig alltmer och att stora bestånd av ask dör. Det hjälper dock inte att inom området avverka samtliga askar för att minska spridningen. Svampen finns ändå på många håll i Malmö.

Askskottsjuka - ett estetiskt dilemma för utemiljön

Askarna inom området är olika mycket angripna. Vissa träd ser friska ut andra är glesa och ser risiga ut. Förmodligen kan flera av träden stå i många år framöver medan andra blir mer och mer skadade för att slutligen dö. Förutom det estetiska dilemman, att det ser fult och tråkigt ut med halvdöda träd, tillkommer risken att träden kan utgöra en fara om stora grenar faller ner på människor som passerar förbi, viss risk för skador på bilar. Båda anledningarna bidrar till att man försiktigt bör börja ta bort träden.

Typisk askskottskad med intorkade grenspetsar.

Etappvis borttagning eller ta borta alla på en gång

Den mest radikala åtgärden vore att ta bort alla träden på en gång. Angreppens karaktär kräver förmodligen inte den åtgärden. I dagens läge är det framförallt en estetisk fråga, eftersom flera av träden förmodligen kommer att kunna överleva i flera år framöver. Det negativa med att ta bort alla träden på en gång är att det blir ett tomrum samt att det kostar mycket pengar (fällning och stubbröjning). Det positiva är att nya träd kan planteras samtidigt - en nya krans av träd med samma ålder och storlek, precis som det var tänkt från början och hur det ser ut idag. Det negativa med en etappvis borttagning, dvs att ta bort ett eller flera träd ett år för att sedan fortsätta ta bort angripna träd under en 5-10-årsplan, är att träden som ersätter de gamla kommer att få olika storlek.

Det är mycket viktigt att de flesta borttagna träd ersätts med ett nytt och de alla är av samma art och sort. (inte ask utan andra fungerande träd, se förslag).

För att gatubilden inte ska förändras är inte det bästa alternativet att glesa ut askbeståndet efterhand och ersätta träden i anslutning till borttagning. Det bästa, ur estetisk synvinkel är att ta bort alla askar gruppvis och plantera nytt, det påverkar gatubilden och området minst negativt.

Dvs väljer man att ta bort A1 och A2, så tar man även bort A3 och A4 samtidigt. På det viset planteras de nya träden samtidigt och får samma höjd och storlek. Nästa år eller inom tre år går man vidare till askarna vid Geijersgatan (A14-A16). Borttagning av träd och häck sker samtidigt.

Inom området finns 24 st askar. Askarna har bedömts utifrån gleshet, bladbortfall och antal döda grenar. Askarna har sedan rangordnats och prioriterats bedömts.

A. Dåligt skick. Avverkas första eller andra året

B. Ganska dåligt skick. Avverkas inom en 5-årsperiod. Följ upp och kontrollera varje år.

C. Ej angripen, kan stå kvar tills vidare. Följ upp

Det är mycket svårt att veta vilket exakt skick träden är i. Innebarken kan vara skadad och synas på trädet först efter ett -flera år. Jag har gjort en helhetsbedömning av träden. Varje ask dokumenteras i ord och bild. Bedömning har skett på plats i höstas och i samråd med Statens växtskyddsinspektion.

PLAN 3
Inventering Askar
Kv. Paulina

Se dokumentation sid 8-12

A1- A 24 (Ask nr 1- Ask nr 2)

PLAN 4

Åtgärdsplan askar

A. Dåligt skick.
Avverkas första eller andra året

B. Ganska dåligt skick. Avverkas inom en 5-årsperiod. Följ upp och kontrollera varje år.

C. Ej angripen,
Kan stå kvar tills vidare. Följ upp

Föreslaget nytt gatuträd

A1-A6, A7, A9, A10, A12, A14 - A23 - ersätts efterhand med Nytt gatuträd

A 8, A11, A13 och A 24 - Ersätts inte

10 5 0 10 20 30 40 50 M

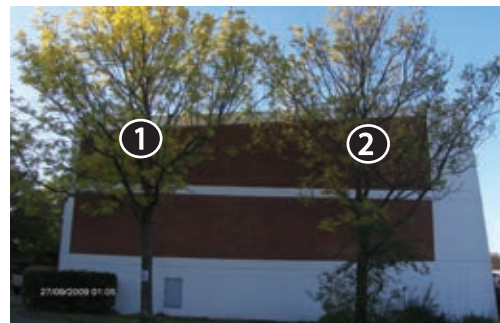
FÖRSLAG NYPLANTERING AV TRÄD/ ERSÄTTNING AV ASK

De flesta askar som tas bort bör ersättas med ett annat träd. *Se Plan 4 och trädplan åtgärd askar. Där föreslås även en tidplan.*

Alla askar ersätts med en och samma art/ sort. träden ska skilja sig i karaktär från de som står inne på gården. Trädet ska ha en självklar podus och kunna hävda sig som ett gatuträd. Här är det viktigt att hitta ett träd som trivs att växa här, har liknande egenskaper som asken och som kan utvecklas och växa fint under många år. Det verkar inte som om asken trivts särskilt bra här. Den kräver mycket vatten. Det kan vara en av anledningarna till att det försvunnit många och att den drabbats av askskottsjukan. Växtförhållandena är relativt torra och kalkrika.

Turkisk ek - *Quercus cerris*

Ett vackert och mycket karaktärsfullt träd. Relativt snabbväxande och anses vara mycket anspråkslös. Är mycket tolerant mot högt pH, värme och vind. Ett träd som kan sätta Bülow-Hübes väg på kartan. Som gammal kan den bli upp till 20 m hög med en bred och välvd krona. Den har mörka, blanka blad som ser lite exklusiva ut, de färgas gyllengula om hösten och sitter kvar länge. Viktigt med vårplantering. Måste alltid hanteras med klump eller motsvarande.

TRÄDPLAN

Åtgärd askar

placering- se plan 4

Träd 1 och 2

Beskrivning och bedömning

Är angripna av askskottsjukan samt påverkade negativt av kulvertdragning. Stor mängd torra grenar. Borttagning av grenar har skett innan.

Under träd 2 finns även hagtornskott och syrén.

Åtgärd A

Borttagning år 1 eller 2. Ersätt med nya träd med större torktålighet.

Träd 3 och 4

Beskrivning och bedömning

Är angripen. Ser torr ut och en smula gles. Bör observeras. Extra betydelsefulla som träd. Viktig markering och utropstecken i kurvan.

Åtgärd B

Bör kontrolleras varje år och förmodligen avverkas inom en 5-årsperiod.

Träd 5 och 6

Beskrivning och bedömning

Glesa, mycket torra grenar, en hel del grenar på marken.

Åtgärd B

Träd 7 och 8

Beskrivning och bedömning

Nr 7: Måste rensas ordentligt, mkt torr. Förövrigt bred och värdefull som gatuträd.

Åtgärd B

Nr 8: Risig, smal, liten krona. Skadad av kulvertdragning.

Åtgärd A. Tas bort år 1

Träd 9

Beskrivning och bedömning

Liten, oregelbunden - inget vackert växtsätt. Mycket torra grenar.

Åtgärd A

Måste rensas. Annars relativt harmlös. Tas bort år 1 eller 2.

Träd 10

Beskrivning och bedömning

Brett och ståtligt träd. Värdefull i gaturummet.

Åtgärd C

Följ upp regelbundet och gallra från torra grenar.

Träd 11

Beskrivning och bedömning

Stort träd. Beskuret sedan innan. Står nära hus.

Åtgärd B

Måste rensas och följas upp.

Träd 12

Beskrivning och bedömning

Mycket gles. Bred, överhängande krona. Viktigt gatuträd. Måste följas noga eftersom risk för fallande grenar föreligger

Åtgärd A-B

Måste följas upp noga. När trädet måste fällas beror på askskottssjukan utveckling och mängden torra grenar

Träd 13

Beskrivning och bedömning

Mkt torra grenar. Nära hus. Ej akut

Åtgärd A-B

Måste kontrolleras regelbundet

Träd 14

Beskrivning och bedömning

Gles och i dåligt skick.

Åtgärd A

Tas bort år 1. Viktigt entréträd.

Träd 15

Beskrivning och bedömning

Gles, risig och i ganska dåligt skick.

Åtgärd A

Tas bort år 1.

Träd 16

Beskrivning och bedömning

Ej lika gles som de övriga två i raden.

Åtgärd B

Måste ses över och beskäras. Följ upp och ta bort om trädet blir sämre. kanske efter 3-4 år.

Träd 17

Beskrivning och bedömning

Fin, tät och grön. Verkar inte angripen.

Åtgärd C

Inget behövs göras. Följ upp och se om den smittats.

Träd 18

Beskrivning och bedömning

Stort träd, lite gles och fåtal torra grenar

Åtgärd B-C

Bör ses över och torra grenar tas bort. Viktigt att följa upp eftersom den står intill förskola och gata.

Träd 19

Beskrivning och bedömning

Lite glesare och sämre tillväxt än de tex 17 och 18. Murgröna slingrar sig runt stammen. Mycket torra grenar

Åtgärd B

Måste beskäras och rensas från torra grenar.

Träd 20

Beskrivning och bedömning

Stort och brett träd. En del torra grenar, ej så angripet

Åtgärd B-C

Ta bort torra grenar som första åtgärd. Håll trädet sedan under uppsikt hur askskottsjukan utvecklas. kan förmodligen stå kvar i många år.

Träd 21

Beskrivning och bedömning

Ett träd i dåligt skick. Fungerar dessutom som entréträd intill den lilla gångvägen. Mycket torra grenar i träd och på marken.

Åtgärd A

Tas bort år 1

Träd 22

Beskrivning och bedömning

Angripnen många torra grenar kronan. Mycket nedfallna grenar på gatan.

Åtgärd A-B

Måste ses över år 1 och följas upp noga. ta bort alla torra grenar.

Träd 23

Beskrivning och bedömning

Stort och ståtligt träd och övervägande grönt. En del torra grenar.

Åtgärd B-C

Alla torra grenar tas bort. Följ upp.

Träd 24

Beskrivning och bedömning

Står nära träd 23 och mellan huskropparna. Även detta träd stort, grönt och ståtligt. Några torra grenar i kronan.

Åtgärd B-C

Torra grenar tas bort. Följ upp.

Sammanfattning Trädplan

Eftersom det är svårt att på sikt förutse vad som kommer hända med varje enskilt träd måste de träd som är kategoriserade med åtgärd B och C följas upp noggrant. Asskottsjukan kan under vissa år få fart och träden bli mer och mer angripna. Åtgärd C kommer att kunna inom en 3-5 årsperiod omvandlas till åtgärd B. Självklart måste torra grenar tas bort årligen. Både med tanke på det estetiska värdet och ur säkerhetsaspekt.

TRÄDPLAN Naverlönn - *Acer campestre*

Historik

På den ursprungliga planteringsplanen föreslås 1 st naverlönn intill ett antal parkeringsplatser. Idag finns det 16 st naverlönn, förmodligen uteblev p-platsen och fler naverlönn planterades.

Bedömning

Samtliga naverlönnar ser fina ut, de har alla utvecklats utmärkt och har sin karaktäristiska rundade form. Samtliga pryder sin plats och bidrar till att försköna gaturummet

Önskemål

Det finns önskemål om att ta bort en eller flera naverlönnar eftersom de skuggar en eller flera trädgårdar. Om detta är nödvändigt bör man ta bort en eller flera naverlönnar som står närmast trädgårdarna, inte lönnarna intill gatan. Ta bort först och främst Na 2. **se plan 5**

BUSKAGE KV PAULINA -RADHUSTRÄDGÅRDARNA

Buskar enligt planteringsplanen från 1956, flera av buskarna återkommer på den gemensamma gården:

Buskar planterade i radhusträdgårdarna	
<i>Chaenomeles japonica</i>	Liten rosenkvitten
<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Spärrgreningt oxbär
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Paradisbuske
<i>Ligustrum ovalifolium</i>	Bredbladig liguster
<i>Philadelphus 'Mont Blanc'</i>	Smultronschersmin
<i>Pyracantha coccinea</i>	Eldtorn
<i>Ribes sanguineum</i>	Rosenribs
<i>Spiraea x vanhouttei</i>	Bukettspirea
<i>Spiraea trichocarpa</i>	Koreansk spirea
<i>Syringa reflexa</i>	Hängsyren
<i>Weigela hybrida</i> (i planen en okänd sort som kallas Vanhouttei)	Trädgårdspraktrö

Få ursprungliga buskplanteringar kvar

De flesta radhusträdgårdarna har förändrat den ursprungliga vegetationen. Enstaka trädgårdar har kvar några av de ovan listade buskarna. De flesta ägarna har valt att anpassa sina trädgårdarna till dagens smakideal och det växtutbud som finns att tillgå idag. Kontrasten mellan bostadsgårdens mer anonyma växtval och buskage och den privata trädgårdens mer personliga utformning är större idag än då.

Idag kan man se en variation mellan klippta häckar, formklippta buskar (tex buxbom), friväxande höga eller låga häckar blommande buskar och perenner. Det är även vanligt att man kombinerar häckar med byggda avskärmningar som tex spaljéer av olika slag. Många trädgårdar har en modern och personligt utformad karaktär.

Den ursprungliga tanken var med all säkerhet att trädgårdarnas växtlighet och form skulle ha samma formspråk som gården - enkel och naturlig, och dessutom vara lättskött.

Det är lätt att förstå att behov och smak förändras under årens lopp och att det finns ett behov av att sätta sin egen prägel.

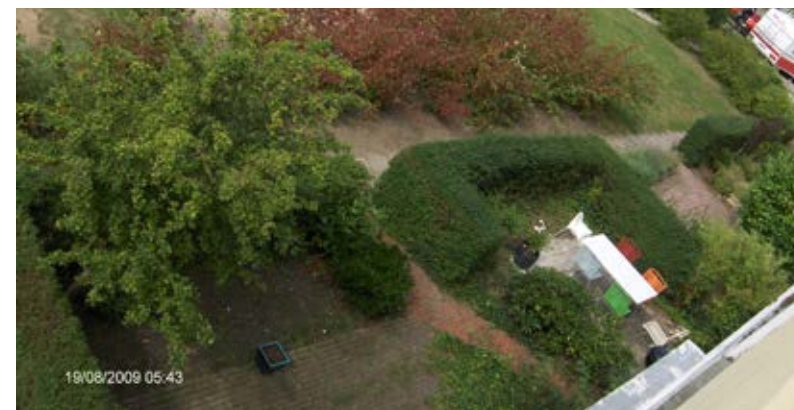
Personligen tycker jag att den individuella prägel och den variation det tillför den gemensamma bostadsgården är både spännande och vacker.

Exempel på ursprunglig *Spiraea x vanhouttei*

Exempel på ny plantering. Här marktäckare och klippta buxbomklot som ersätter eldtorn.

Blomning som tillför gården färging.

Idag kan man se många klippta häckar som omgärdar trädgårdarna, här liguster istället för ursprungliga smultronschersmin

BUSKAGE KV. PAULINA - GEMENSAMMA GÅRDEN

Buskar enligt planteringsplanen från 1956 - den gemensamma gården

BUSKAR	
<i>Buddleja davidii</i> 'Ile de France'	Syrenbuddleja
<i>Cotoneaster divaricatus</i>	Spärrgrenigt oxbär
<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Lingonoxbär
<i>Cotoneaster lucidus</i> syn. <i>Cotoneaster acutifolia</i>	Häckoxbär
<i>Cotoneaster multiflorus</i>	Flockoxbär
<i>Exorchora giraldii</i> var. <i>wilsonii</i>	Pärlbuske
<i>Forsythia x intermedia</i> 'Spectabilis'	Hybridforsythia
<i>Kolkwitzia amabilis</i>	Paradisbuske
<i>Ligustrum ovalifolium</i>	Bredbladig liguster
<i>Lonicera tatarica</i>	Rosentry
<i>Philadelphus</i> 'Mont Blanc'	Smultronschersmin
<i>Pyracantha coccinea</i>	Eldtorn
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	Rönnspirea
<i>Spiraea x vanhouttei</i>	Bukettspirea
<i>Spiraea trichocarpa</i>	Koreansk spirea
<i>Symphoricarpos racemosus</i> (Syn. <i>S. albus</i>)	Snöbär
<i>Syringa x chinensis</i>	Parksyren
<i>Syringa reflexa</i>	Hängsyren
<i>Weigela hybrida</i> 'Bouquet Rose'	Vårprakttry
ROSOR	
<i>Rosa</i> 'Frensham'	
<i>Rosa rubiginosa</i>	Äppelros
<i>Rosa rugosa</i>	Vresros
KLÄTTERVÄXTER	
<i>Hedera helix</i>	Murgröna
<i>Wisteria floribunda</i>	Japanskt blåregn

Beskrivning buskage idag

Många av de ursprungliga arterna finns kvar, antingen som ursprunglig buske eller ersatt med samma art. I vissa fall har nya arter ersatt de ursprungliga. Några planteringsytor har helt tagits bort.

På följande sidor kommer en genomgång av befintliga buskage och häckar. I bild och ord analyseras buskagens innehåll, status samt föreslås åtgärder. Åtgärderna kopplas till en tydlig målformulering, dvs. Hur vill vi att dagens planteringar ska utvecklas och/eller förändras i förhållande till en femårsplan. Vad ska vi uppnå med tanke på utseende och skötsel.

I principplanen, Plan 5 kan man se de olika buskagens placering. Varje plantering har fått en beteckning: B1, B2, B3 osv.

Buskagen tillför grönska och avgränsning

Dagens busk- och häckplantering tillför gården grönska, avgränsning, rumsbildning och årstidsvariation. Placeringen är strategisk; intill gatorna som avgränsning eller som en grön markering vid entrén till bostadsområdet. Intill lekplatsen en skyddande ridå och som 'lekredskap' för barnen. Mellan trädgårdarna och den gemensamma gräsytan fungerar buskarna som gräns mellan det privata och det gemensamma.

Buskarna är placerade i grupper; ofta innehållande en, eller i några fall, ett flertal arter. Planteringarna ska upplevas som mer eller mindre naturliga och anpassas inte efter ett bestämt och formellt mönster. De tillsynes slumpvisa återkommande placeringarna intill gången runt bostadsgården och som 'stopp eller riktmärke vid de fyra passagerna in på gården från 'sidorna' är egentligen strategisk placering för att hindra insyn och avgränsa.

Buskarna gruppvisa placering tillåter bitvis insyn och bidrar därför till en välkomnande och inte en slutna gård. Häckarna mellan förskolan och Bülow-Hübes väg är det enda stället där häck och buskage bildar en tydlig och markant avskärmning. Tydlig kontrast mellan privata oftast formellt häckomgärdade trädgårdar och gårdens lösa, mer informella planteringar.

Inne på gården är buskarna placerade i regelbundet återkommande grupper som varierar i storlek och art

BEDÖMNING AV BUSKAGEN OCH PLANTERINGSYTORNA

Överlag behövs en upprustning av planteringsytorna. Främst är det fem olika problem:

- A. Risiga och glesa buskar. (Visuellt dåligt, drar ner skönhetsvärdet på gården, självklart gäller inte detta alla buskagen)
- B. Torr hård jord under och mellan buskar. (Jord med dåligt humus innehåll, och förmodat lågt näringsinnehåll, vilket leder till sämre tillväxt). Förmodligen skiftar jordkvaliteten mellan de olika buskagen, ytterligare analys behövs)
- C. Svårskött möte mellan bar jord och gräsmatta. (Svårskött, ser slarvigt ut). I vissa fall finns gamla kantstöd runt planteringsytorna som med tiden 'satt sig' och bidrar till en ovårdad yta.
- D. Mycket vildskott från tex alm och skogsklematis (*Clematis vitalba*). Många skott har nästlat sig in i befintliga buskar.
- E. Den från början vackra gången av betongplattor är på många håll behov av upprustning. Mycket gräs och ogräs i skarvar. Ojämn gångyta.

Övergripande mål och Åtgärder

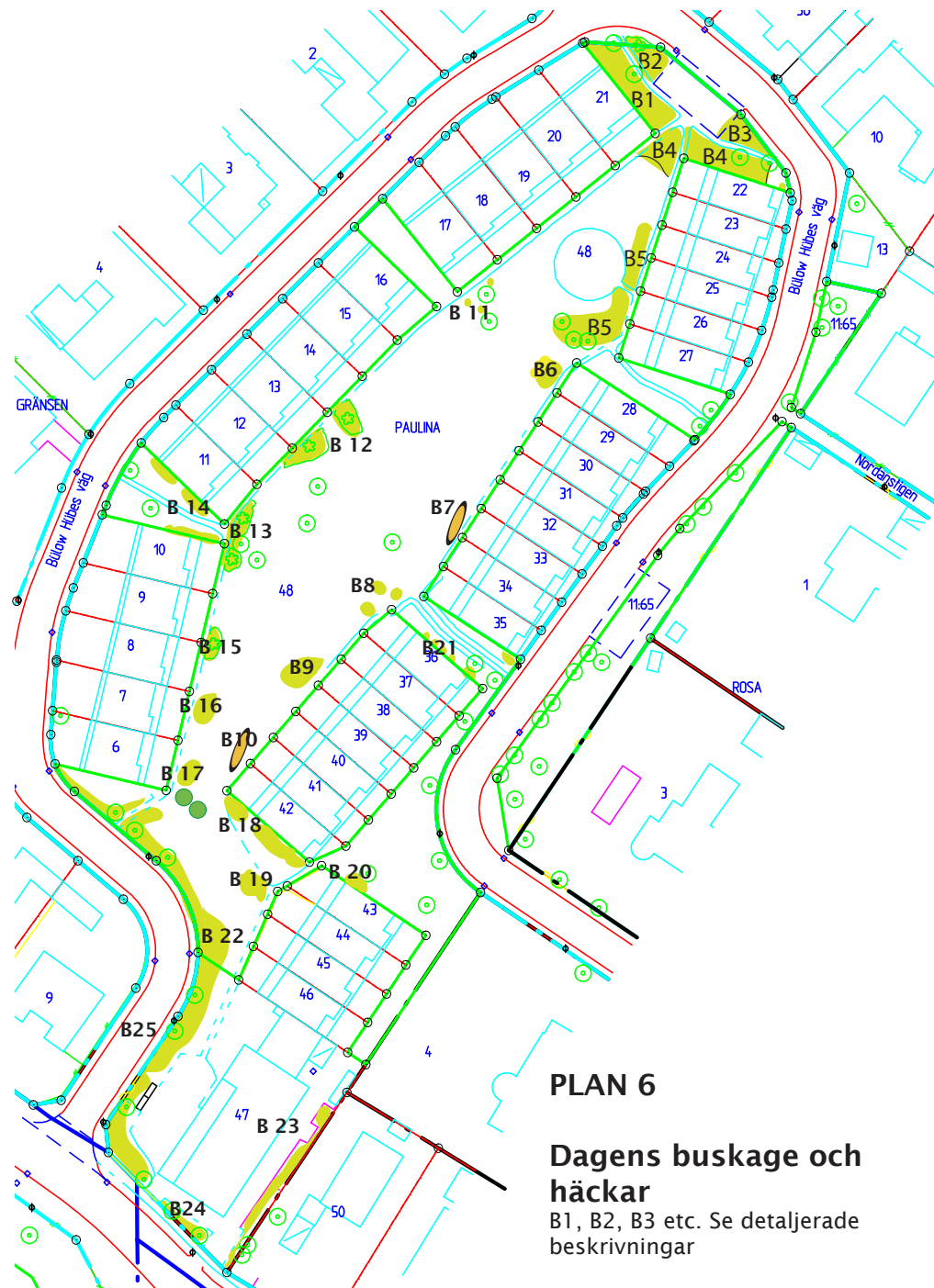
Målet med skötselplanen över Kv. Paulina är att gården och planteringarna ska se välmående och välskötta ut och att karaktären ska stämma överens med den ursprungliga planens intentioner i möjligaste mån. Gården skall även kännas lite mer personlig och välkomnande.

För att uppnå målet med att få en välmående plantering krävs att vissa moderniseringar och nya tillägg sker. Befintliga buskar har en ganska anonym och 'offentlig' karaktär med robusta och bra buskar. I syfte att få gården att se lite mer välkomnande ut kan ett fåtal arter bytas ut mot andra mer karaktärsfulla buskar. Den bara jorden som lätt kan bli bemängd med ogräs kan bitvis planteras med marktäckande perenner, även detta ett modernt tillskott. I den ursprungliga planen noteras inget om perenner.

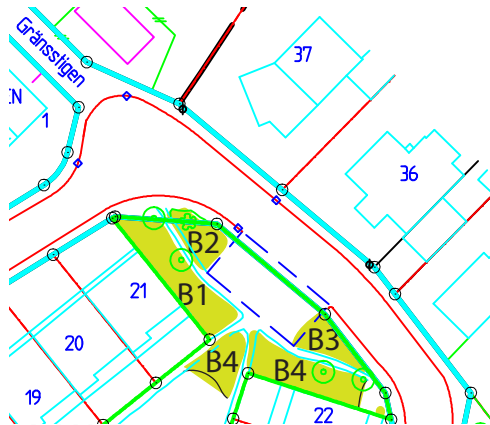
Huvudsakliga åtgärder som är nödvändiga för att målen skall uppfyllas

- 1 Gräva upp och ersätta gamla buskar.
- 2 Jordförbättra gammal förbrukad jord.
- 3 Plantera marktäckare och kantväxter under vissa buskage. Gräv upp och sätt tillbaka betongkantstöd på ett prydligt sätt.
- 4 Ta bort alla vilda skott, ibland måste buskarna grävas upp och rensas.
- 5 Lägga om befintliga betongplattor. Tvätta rent plattorna innan de läggs på plats igen. Bra exempel finns i området.

Skötselanvisningar i skötselplan

Buskplantering B1, B2, B3 och B4 - I kv. Paulina

PLAN 7. Del av gård. B1,B2,B3,B4

Beskrivning, bedömning, mål och åtgärder

Entrébuskage. Besökare till gården kommer in den här vägen efter att ha parkerat bilen. Viktig början och slut på gården. Två gångar av ursprungliga betongplattor löper tvärs igenom planteringarna. Metallpollare, rödmarkerade annonserar och spärrar av gården från trottoar och parkering. Relativt torr jord. Nya artval måste anpassas efter ståndort och jordmån. Plattläggning behöver läggas om, ojämn och mycket ogräs i skarvarna

B4 och B1

Parksyrén (*Syringa chinensis*) finns kvar både som litet träd på hörnan och förnygrade (nerskurra). Här har syrenen ursprungligen planterats som buskage med c/c 75 cm. Parksyrénens växtsätt passar inte i ett buskage som ska vara marktäckande utan lämpar sig bättre som stora exemplar där de kan tillåtas växa upp som små träd.

I planteringsytorna B1, B2, B3 och B4 har ursprungligen 12 askar vuxit (om alla planterades). Idag finns här endast 4 st kvar. (se. plan 3 - inventering av askar) I ytorna finns också enstaka förmodade frösådda skott av alm, oxbär och snöbär.

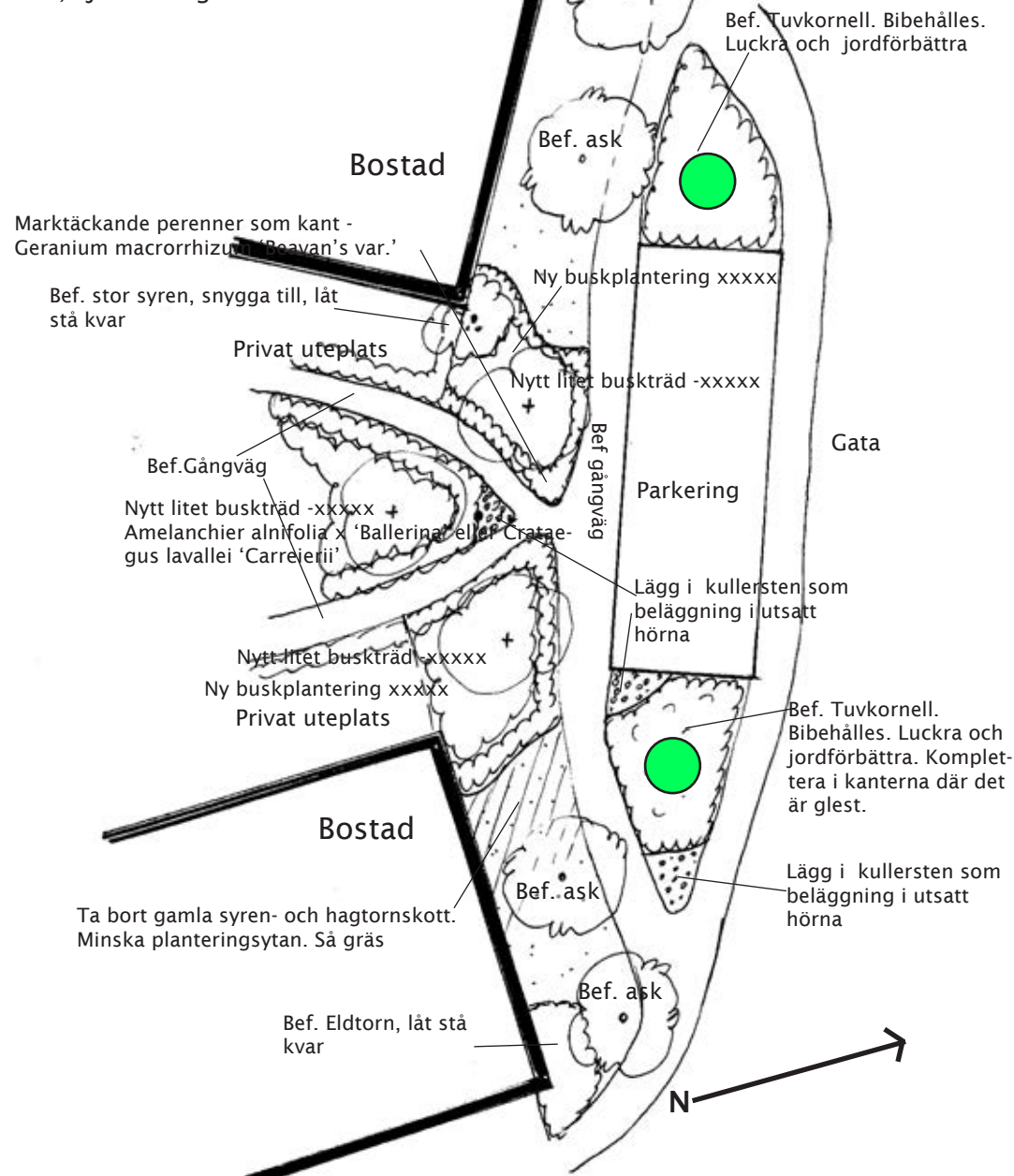
Mycket bar jord under syrenplantorna. Verkar svårt att hålla jorden fri från ogräs. Anonym entré.

Mål

Förfina entréområdet med hjälp av några fler arter som är fina längre under säsongen. Göra ytorna mer skötselvänliga och inbjudande. Minska någon plantering för att istället satsa mer intensivt på andra ytor.

PLAN 8 Principskiss Åtgärder B1,B2, B3, B4

obs, ej skalentligt

Åtgärder

B1- Detta är nästan en norrsida med ganska dålig tillväxt. Halva ytan är planterad med buskar och halva ett tunnsätt gräs. Svårt att se meningen med buskaget - vad vill man uppnå?

- Gräv bort de främre syrenplantorna och syrenerna intill kortsidan av huset samt alla vilda skott. Lämna den bakre raden med syrener. Så nytt gräs intill huset. Jordförbättra och plantera några mer marktäckande buskar och ett nytt litet träd/buskträd.

Den stora syrenen på hörnan sparas och snyggas till. Plantera en marktäckande perenn, särskilt viktigt är framkanterna runt hela planteringen

Behåll stort ex av parksyren. Snygga till, låt den bibehålla flerstammigheten

Bef ask som såsmåningom ersättas med Turkisk ek

Hus

Planteringsytan minskas. Ta bort den bakre raden syrener samt de stående mot hus. Så gräs. Markera en tydlig kant mellan gräsmatta och planteringsyta.

B1

Behåll den bakre raden med syren

Plantera björkspirea

Nytt litet träd/buskträd

PLAN 9
Åtgärdsplan
Buskage B1
Skala 1:200

Marktäckande perenner som kant runt hela planteringsytan. Plantera även mellan buskarna

Växtlista

Buskage B1

Buske/litet träd

Häggmispel- *Amelanchier* x 'Ballerina'

Höjd 5-6 m. Bredd 4-5 m. Litet träd med luftig uppåtsträvande krona. Vita blommor och fin röd höstfärg. Bra, vacker och tålig

Buske

-Björkspirea -*Spiraea betulifolia* 'Tor'

Höjd 0,8-1,2 m. Fina vita blommor och jättefin höstfärg. c/c 70 cm

Perenner

Flocknäva- *Geranium macrorrhizum* 'Beavan's var.

- ev. ngn mer.

Lök

- *Muscari latifolium* - bredbladig hyacint

Plantera i små grupper nästan i framkant

- *Narcissus* 'Cassata'- Fin tidig orkidénarciss. Plantera 5-7 i små grupper. nästan i framkant

- Tulpan - *Tulipa fosteriana* 'Purissima'

- *Tulipa fosteriana* 'Candela'

Häggmispel i blom

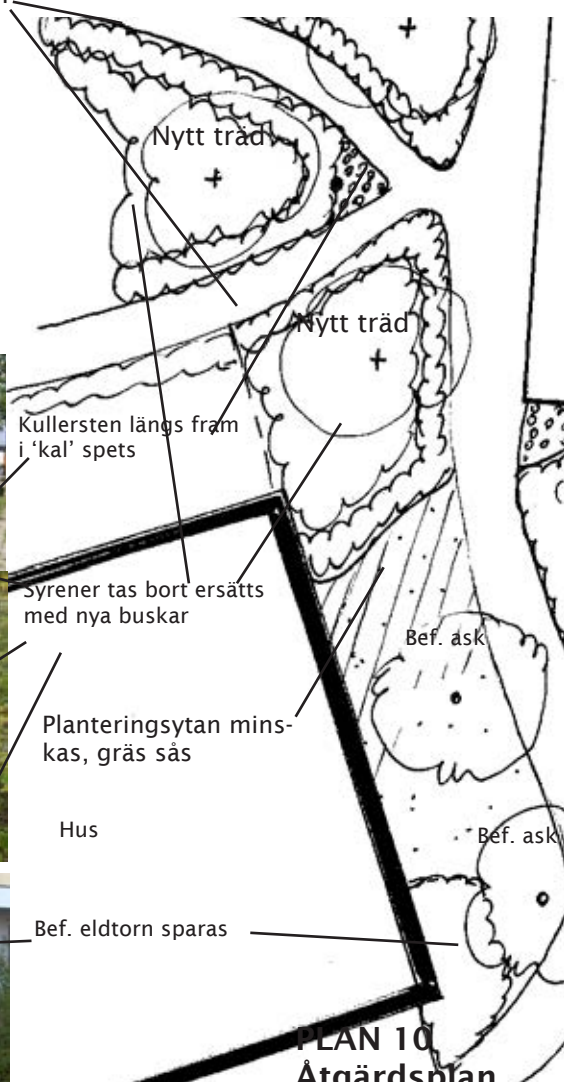

Bredbladig pärlhyacint

Buskage B4 Åtgärder

Befintliga parksyrener tas bort. Jordförbättra rejält. Gräv bort alla vilda skott
Nya små träd, nya marktäckande buskar och marktäckande perenner.
Plantera lök bland marktäckare. Tex olika sorters tulpaner och narcisser. Kullersten sätts i spetsig kil fram till stolpen.(Är stolpen nödvändig?).
Lägg om gångarna av betongplattor.

Marktäckande perenner i framkant och mellan buskar

PLAN 10
Åtgärdsplan
Buskage B4
Skala 1:200

Växtlista Buskage B4

Nytt träd

-Prakthäggmispel - *Amelanchier lamarckii* fk Ultuna E - se. A.'Ballerina'. Plantera som flerstamig, köp stora ex. från början. stamma upp lite försiktigt på sikt så att stammarna syns

Buske

-Björkspirea -*Spiraea betulifolia* 'Tor'
Höjd 0,8-1,2 m. Fina vita blommor och jättefin höstfärg. c/c 70 cm

Perenner

Flocknäva- *Geranium macrorrhizum* 'Beavan's var.
- ev. ngn mer.

Lökar

- *Muscari latifolium* - bredbladig hyacint
Plantera i små grupper nästan i framkant
- *Narcissus* 'Cassata'- Fin tidg narciss. Plantera i små grupper, nästan i framkant

B2 och B3

Beskrivning och bedömning

Idag ytor med låga marktäckande buskar (Tuvkornell - *Cornus sericea* 'Kelsey Dwarf'). Förmodligen inte många år gammal. En fin och bra marktäckande buske men i dagens läge ser den inte så spänstig ut och fyller inte ut hela ytan. Särskilt i B3 där 'spetsarna' i planteringsytan och kanterna består mest av bar jord. Slitage och uttorkning samt föga humusrik jord är förmodligen orsaken. Plantorna i B2 ser ok ut.

I den gamla planteringsplanen kan man se att här stått parksyren som marktäckare och en ask i vardera yta. Idag finns inget av det kvar

Mål

Få en frodigare och mer tilltalande plantering som är vacker både mot gata och som entreplantering. Tydligare årstidsvariation. Passa in med övriga buskage runtom. Välja växter som klarar ståndortskravet.

Åtgärder

B3 - De smala spetsarna som idag endast består av jord blir bäst om man fyller i med kullersten. Här genar människor och det blir dessutom för torrt för växter att kunna trivas. Hur stor yta får bedömmas på plats. En större buske mitt i planteringsytan skapar variation och skapar ett bättre mikroklimat. Det ger även möjlighet till större årstidsvariation och vackrare entré. Jordytan måste grävas ur och jordförbättras. Plathöjden tillåter inte att man höjer upp jorden. Gammal jord måste alltså grävas bort och ersättas med ny. Man kan även sk. ståndortsanpassa planteringen med en mer extrem plantering, men det kräver ytterligare utredning. Några av de frodigaste tuvkornellerna kan sparas och återanvändas men de måste kompletteras med några fler marktäckande buskar. *Se växtlista och plan.*

B2 - Här ser planteringen frodigare och mer välmående ut. Det kan räcka om man mulchar (jordförbättrar med organiskt material) och ger extra näringsgivor bland buskarna. Även här föreslås en högre buske mitt i planteringen för extra höjd och volym.

Växtlista

Hög buske

Körsbärskornell - *Cornus mas*

Stammas upp en smula efterhand. Tidglommande med gula blommor. Röda fina bär. Mkt tålig

Kompletterande buskar

-Björkspirea -*Spiraea betulifolia* 'Tor'

Tuvkornell i ok skick mulcha och ge näringsgivor mellan buskar. Rensa ogräs

Stor buske planteras

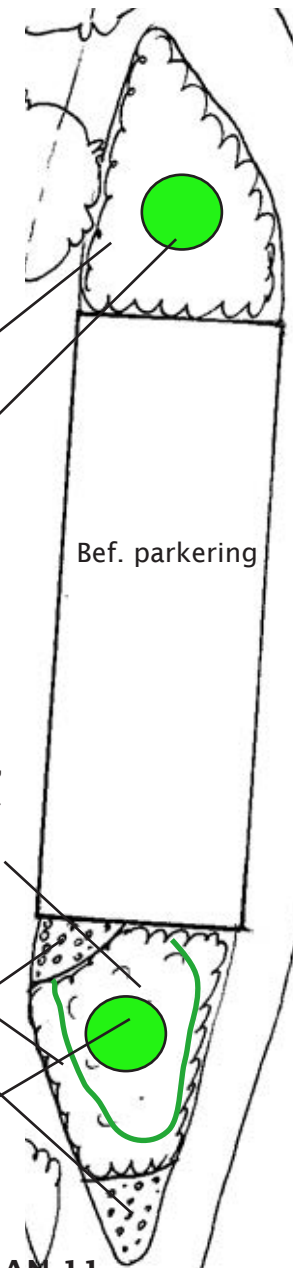
Byte av jord
Behåll några tuvkornell, komplettera med några nya.

Nya buskar

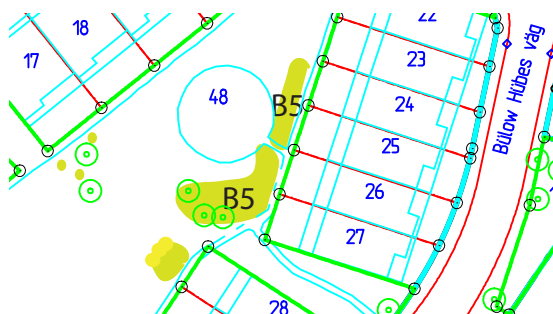
Kullersten fyller ut spetsarna

Stor buske planteras

PLAN 11
Åtgärdsplan
Buskage B2 och B3
Skala 1:200

B5 - Buskage intill lekplats

PLAN 12
Del av plan- buskage B5

Beskrivning och bedömning

Ursprunglig vegetation enligt planeringsplanen från 1956:
7 st Robinia (*Robinia pseudoacacia*). Samtliga placerade i en grupp.
'Väggarna' runt lekplatsen bestod av vresrosor (*Rosa rugosa*) och äppelros (*Rosa rubiginosa*). Idag är de två planteringsytorna runt lekplatsen planterad med korallkornell (*Cornus alba 'Sibirica'*). På sikt kommer kornellen att växa till sig och bli mycket stor. Ganska mycket vilda skott - i huvudsak skogsklematis (*Clematis vitalba*) och almskott.

Slarvig och odefinierad kant mellan planteringsyta och anslutande gräsmatta. Mycket ogräs i skarvar till betongkantstöd och plattgång. Planteringsytan sluttar ner mot lekplatsens cirkulära sandyta. Runt bordtennisbordet blir gräsmattan upptrampad. Någon annan beläggning under som inte slits lika lätt? Hur fungerar det att klippa gräset runt bordet?

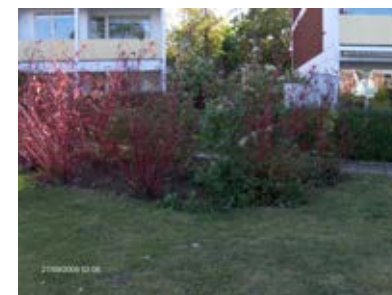
Här måste man ställa sig frågan: Vad ska planteringen bidra med till lekplatsen? Kan planteringsytan utökas en smula för att kunna härbärgera fler växter som kan bidra till roligare lek. I dagens läge får kornellerna plats, men det är svårt att ytterligare klämma in växter som kan dölja bar jord och slarviga kanter. Enda lösningen till en långsiktig bra lösning är att bredda planteringen där det går och plantera låga marktäckande buskar eller perenner i framkant.

Mål

Få en välskött och vacker lekyta med tillhörande plantering
Bättre årstidsvariation i buskaget som ger mer 'lekverktyg'.

Åtgärder

- 'Utvidga planteringarna. Plantera låga marktäckande buskar eller perenner som döljer glipan mellan korneller och ytorna runtomkring. Komplettera med några buskar som ytterligare bidrar till en bra lekmljö. se lista . Ett alternativ är att ta bort några av befintliga korneller för att ge plats till andra lite lägre buskar samt någon större med blomning och bär tex.
- Jordförbättra genom mulchning och näringsgivor.
- Gräv upp vilda skott, det är förmodligen nödvändigt att gräva upp några av kornellerna och rensa. Återanvänd korneller eller komplettera med nya.
- Skötsel korneller - Gallra gamla grenar regelbundet eftersom den kan bli storvuxen samt att den då bibehåller sin röda färg på grenarna.
- Rensa bort ogräs i sandyta och runt kantstöd.
- Kantskär ordentligt mot gräsytan så att en tydlig kant bildas. Håll efter.
- Rusta upp kanstenskanten samt lägg om plattorna
- Nytt ytskikt under bordtennisbord? Sandyta eller liknande. Gräv ut och anlägg en motsvarande cirkulär eller oval yta

Mycket vilda skotta av alm och skogsklematis ska tas bort

Sluttande planteringar

Växtlista och tips på bra växter som passar intill en lekplats

Litet träd

- Bred häggmispel - *Amelanchier lamarckii* (stor buske, beställ som flerstam, stor storlek)- fina blommor, blåsvarta, ätliga frukter och sprakande höstfärg. Tålig. Kan stammas upp för att efterhand lyfta kronan. Bibehåll den flerstammiga formen.

- Rönn - *Sorbus aucuparia* (flerstammig). ger vackra blommor och finfina frukter.

Häggmispel

Hypericum 'Gemo'

Låg marktäckande buske i framkant eller som kant i framkant

- *Hypericum erectum* 'Gemo'

Blommor i gult i juli-sept. Höjd 0,6-1,2 m. Vill ha sol så placera inte den på norrsidan av buskaget. Fin som låg kant framför korneller. c/c 40-50 cm.

- Björkspirea - *Spiraea betulifolia* 'Tor'

Höjd 0,8-1,2 m. Fina vita blommor och jättefin höstfärg. c/c 70 cm

- Krypoxbär - *Cotoneaster radicans* 'Eicholz'
Höjd 0,3-0,6 m. c/c 50-6 cm. Bra marktäckare med röda bär. Vintergrön.

Perenner i framkant

- Daggkäpa - *Alchemilla mollis*. Mycket bra kantväxt. Plantera ej framför Hypericum.

- Praktnäva - *Geranium 'Jolly Bee'*. Lila, vackra blommor. Blommor länge.

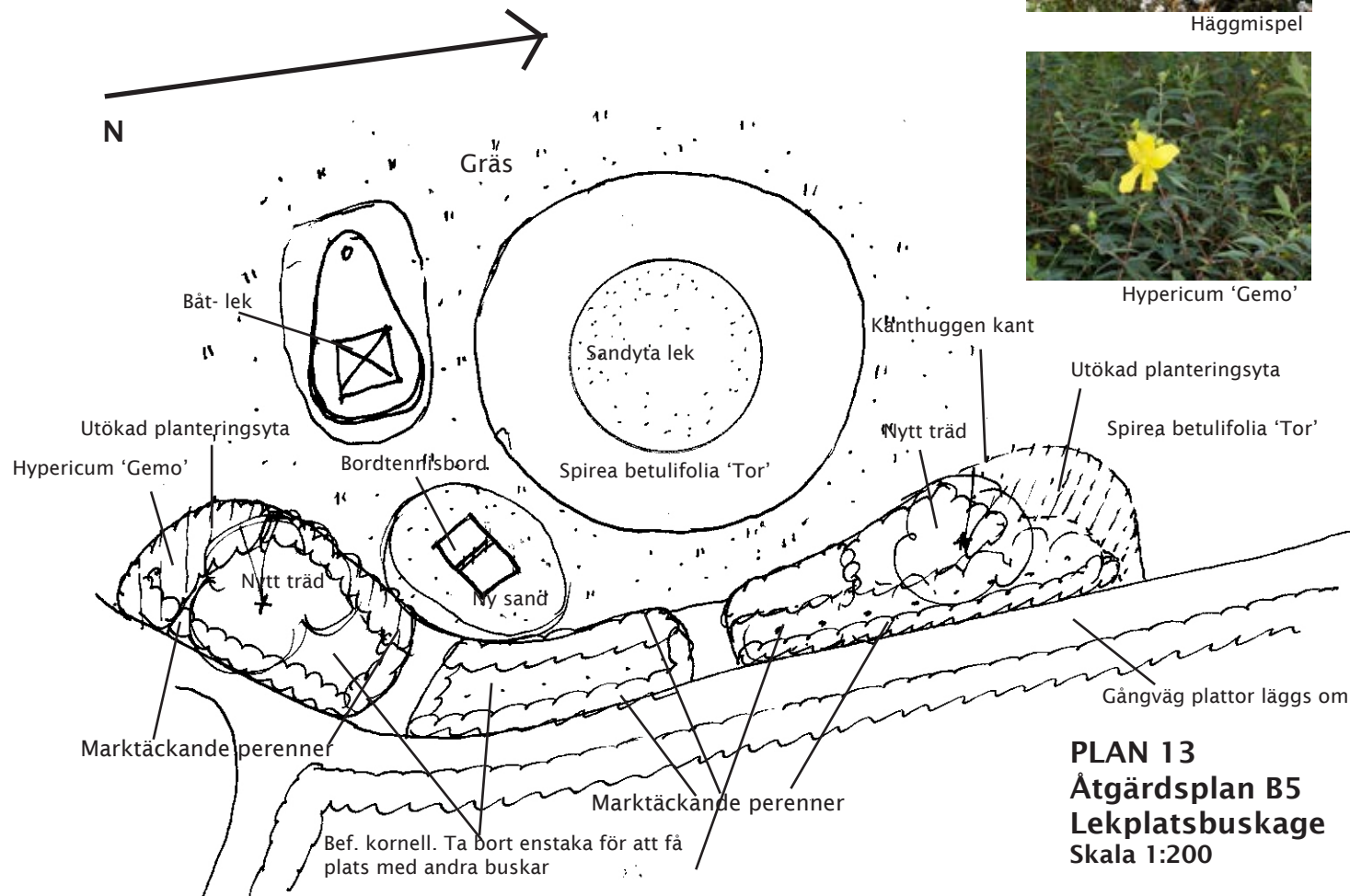
- Flocknäva - *Geranium macrorrhizum* 'Beavans var.'. Mycket tålig. Cersiosa blommor.

- Vintergröna - *Vinca minor*- vintergrön marktäckare, lila blommor. Kan trassla sig in bland kornellen på ett fint sätt.

Lök

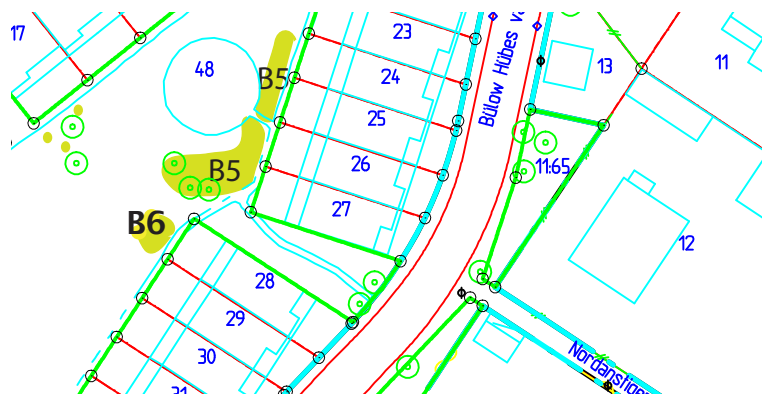
-Pärhyacinter - *Muscaria armeniacum*. Plantera lök på hösten. Sätt i framkant i planteringen.

- Påsklilja olika arter och sorter.- *Narcissus pseudonarcissus*. Sätt lök i grupper bland låga marktäckande buskar och perenner.

PLAN 13
Åtgärdsplan B5
Lekplatsbuskage
Skala 1:200

B6 - Syren- och vinbärsbuskage

PLAN 14 detalj
av buskage-
plan, B6

Beskrivning och bedömning

Här stod ursprungligen en plantering med *Spirea henryi*, samt 1 st Robinia. Inget av detta finns kvar. Idag växer här en stor parksyrén och några gullribsbuskar (vinbär?). Syrenen verkar var i fint skick, gullribs en aning risig. Buskaget bidrar till den park/naturlika känsla som karaktäriserar gården. Arten känns rätt på platsen.

Något slarvig övergång mellan gräs och planteringsyta, enstaka vildskott.

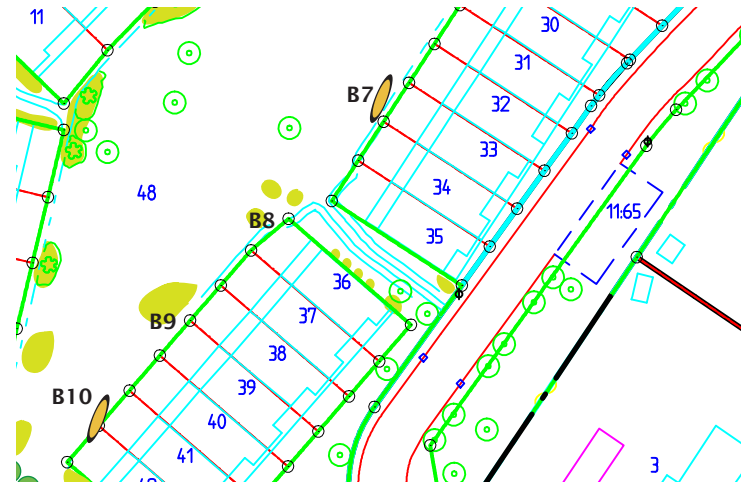
Mål och Åtgärd

Mål: att busket ska se välmående ut

Åtgärd: Inte mycket, rensa bort ogräs och vildskott. Gallra bort torra grenar ur syren och gullribs(vinbär?). Kantskär så en prydlig och distinkt kant bildas mellan buskage och gräsmatta. Mulcha och gödsla. Ser inte Gullribsen bättre ut efter något år så tas den bort.

B7 och B 10 Trädgårdspraktrybuskage

PLAN 15 detalj
av buskage-
plan, B7, B10

Beskrivning och bedömning

De här buskarna (Trädgårdspraktry - *Weigela x hybrida*) kan vara en förnygrade ursprungliga eller utbytta, men samma art. I ursprungsplanen benämnde *Weigela hybrida* 'Bouquet Rose'. Buskarna ser förhållande vis bra ut men skulle behöva förnygringsbeskär. Se skötselplan. Buskarna är delvis risiga. Något slarvig övergång mellan gräs och planteringsyta. Acceptabelt.

Mål och Åtgärd

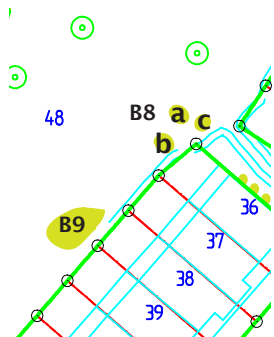
Mål: Att buskarna ska se välmående ut.

Åtgärd: Gallra och förnygringsbeskär. Kantskär så en prydlig och distinkt kant bildas mellan buskage och gräsmatta. Mulcha och gödsla.

B7

B8 - Syren- och rönnspireabuske

PLAN 16 Detalj av buskageplan, B7

Beskrivning och bedömning

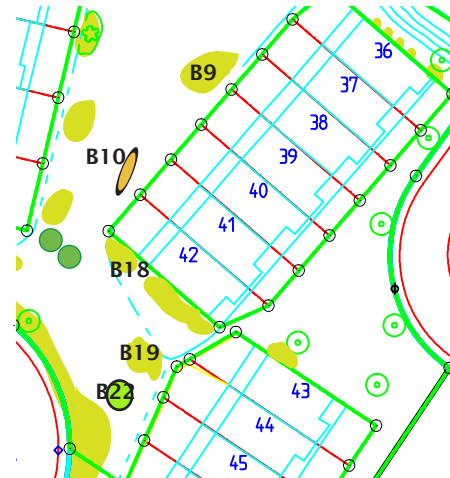
Ursprungligen planerat 8 st robinior och rönnspirea. Har alla dessa robinior funnits? Buskaget kan man säga består av 3 delar - a) en parksyren (*Syringa chinensis*) och b) och c) två grupper med rönnspirea (*Sorbaria sorbifolia*). Många plantor verkar vara i plantor verkar i dåligt skick - glesa och gängliga. Grupp C -(rönnspirea) verkar var i bättre kondition

Mål och åtgärd

Viktigt med buskage här och att det bibehålls. Men i ett bättre skick än så här. Dessa plantor är gamla och kan behöva ersättas. Gräv bort och kasta. Passa på att jordförbättra ordentligt. Kantskär. I trädplanen föreslås i närheten av detta buskage tre nya träd- 1 st robinia och 2 Kinesträd. På det viset fullföljs den gamla intentionen med fler träd på den här platsen. Återplantera nya rönnspirea (*Sorbaria sorbifolia* 'Pia') men ej syrenen. Tänk på att rönnspirea skjuter rotskott. Klipp runt med gräsklippare för att begränsa.

B9, B 22 - Paradisbuskar

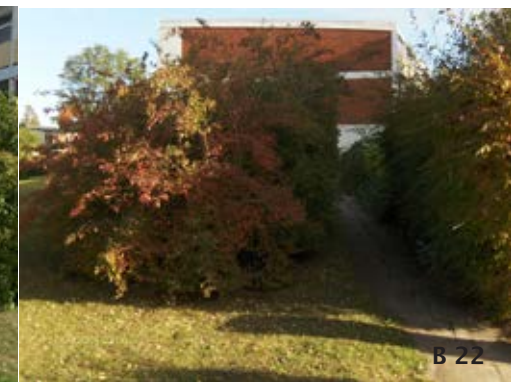
PLAN 17
Detalj av buskageplan

Beskrivning och bedömning

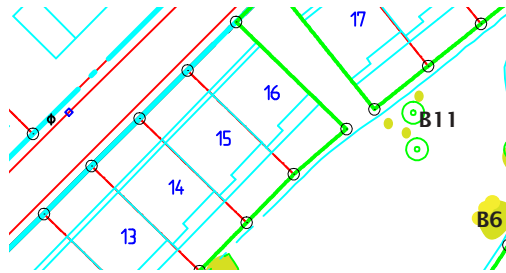
Här var ursprungligen planerat just den här arten-Paradisbuske (*Kolkwitzia amabilis*) fina buskage med paradisbuske som båda är i fint skick. Stora buskar som döljer fult möte med gräsmattan.

Mål och åtgärder

Det är fint som det är. Följ upp och gallra. Se skötselanvisning

B11 - Vinbärsbuskage under Robinia

PLAN 18,
Detalj av buskageplan - B11

Beskrivning och bedömning

Här fanns från början ett större buskage av rönnspirea, stående under 7 st robinior. Idag finns här två robinia och och 3 st vinbärsbuskar (*Ribes*). Buskarna är glesa och verkar inte trivas bra. Orsaken är att jorden är för torr. Vill man i framtiden satsa på ett buskage här eller få vinbären att trivas måste åtgärder vidtas.

Buskarna kan vara betydelsefulla med sin placering under robiniorerna.

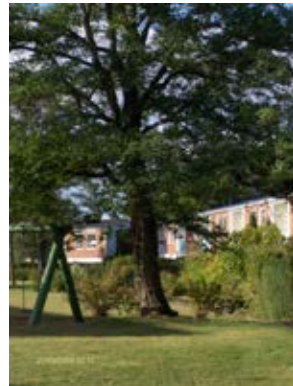
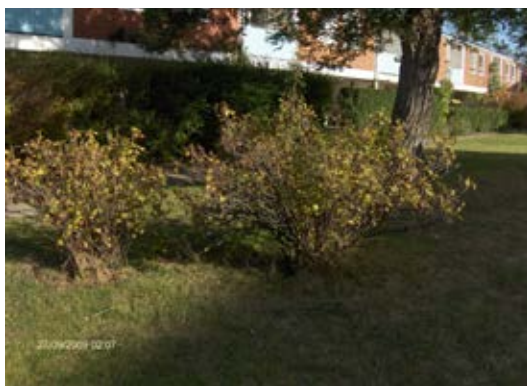
Mål och åtgärder

Det finns två alternativ:

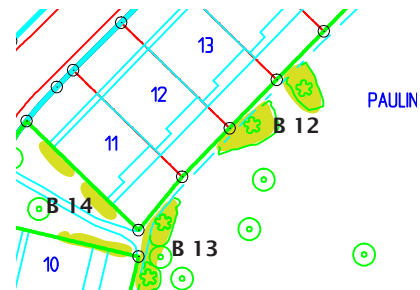
1. Ta bort buskarna och så gräs.
2. Gräva bort och kasta dåliga buskar, plantera nya buskar som klarar att Växa i den torra jorden.

Nytt buskage- Utöka planteringsytan. Se till att den inte innefattar robiniorerna. De skjuter rotskott och kan vara problematiska att ha i en plantering. Det är även bättre för buskarna att inte behöva konkurrera med robiniorernas rötter. Gräv ut och jordförbättra och förbered en planteringsyta.

Förslag på buskar: Paradisbuske - *Kolkwitzia amabilis*

B 12 Två buskage- Forsythia x intermedia 'Spectabilis' och Spiraea trichocarpa

PLAN 19,
Detalj av buskageplan - B12

Beskrivning och bedömning

Måste kompletteras med ny inventering till våren. Se B15 och B16. Samma problematik och åtgärd

Mål och åtgärder

Se B15 och B16.

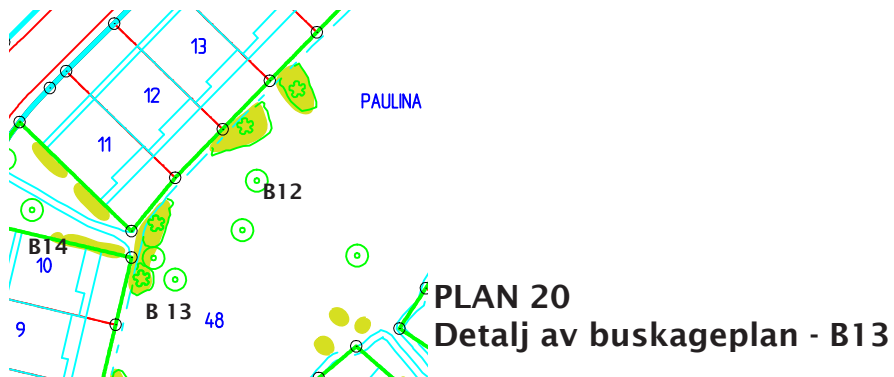
Plantera smålök i gräsmattan under robinian. Använd principen med spridningspöler. Plantera inte lök i direkt anslutning till gungan.

Förslag smålök:

- Rysk blåstjärna - *Scilla siberica*
- Snökrokus - *Crocus tommasinianus*

B13 - Trädgårdsprakttrybuskage

Beskrivning och bedömning

Buskage som döljer sikten från en av gårdens 'sidovägar'. Långsmalt planterat under robinior. Ursprungligen rönnspirea. Idag ett större antal trädgårdsprakttry (*Weigela x hybrida*). Buskaget har en viktig funktion som rumsbildare. Trädgårdsprakttryn föryngrade (nerklippta) nyligen. Konkurrens i jorden av Robinians rötter. Buskarna har, även som uppvuxna exemplar svårt att täcka jorden eftersom de inte är några marktäckande buskar, de blir lätt nakna nertill. Det etablerar sig ogräs lätt i remsan mellan buske och gångväg. Bitvis ostädad kant/möte mellan gräsmatta och planteringsyta.

Mål och åtgärd

Viktigt med buskage här och att det bibehålls. Viktigt att buskarna har en 'naturlig prägel' och inte är för 'trädgårdsaktiga'. Målet är en snyggare plantering som ser mer städad ut och är mer lättskött. Oklara gränser bidrar till att det blir både svårt och tråkigt att rensa ogräs.

- Det mest lättskötta alternativet är att sätta en kantsten runt hela buskaget men då förvandlas buskaget upplevelsemässigt till en rabatt snarare än ett 'naturligt' buskage.

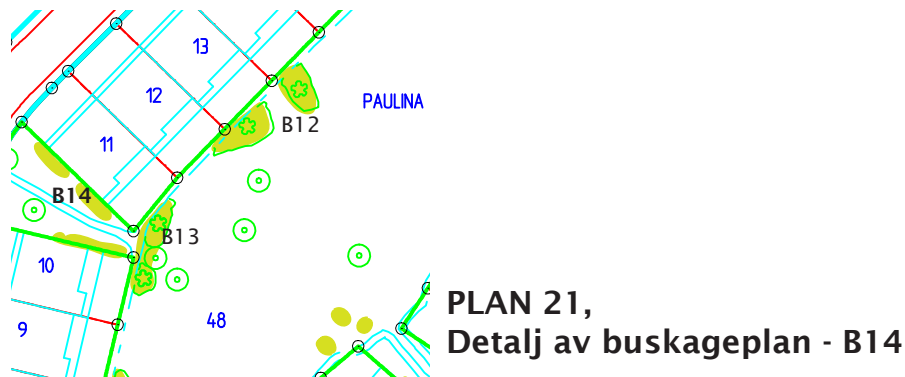

- Den bästa lösningen vore att jordförbättra och plantera bra marktäckande perenner som tål en del skugga, främst i framkant men även mellan buskarna.
- Kanten som gränsar mot gräsmattan måste kantskäras om kanten växer igen. Här kan även perenner ha en funktion som döljer övergången och klarar av viss närkontakt med gräsklipparen. För att uppnå ett lite prydligare buskage kan man gärna plantera in några lite kontrasterande och stadiga perenner i framkant med jämna mellanrum.
- Alternativ i bakkant(ej framkant) är att plantera låga marktäckande buskar som bildar en täckande övergång mellan trädgårdsprakttry och gräsmatta.
- Trädgårdsprakttryn måste gallras var tredje år. Förslagsvis planteras några mer marktäckande och skuggtåliga buskar runt träden
- Plantera gärna lite lök i grupper mellan buskar och marktäckande perenner.

Växtlista - B13

Skuggtåliga, marktäckande buskar att plantera i bakkant	
Tuvsnöbär - <i>Symphoricarpos</i> 'Arvid'	Höjd 0,4-0,5 m, förökar sig med sidokott, kan bli bred
Skuggtåliga något högre buskar med högt prydnadsvärde på vintern- enstaka, byt ut not någon av prakttryn	
Hybridtrollhassel - <i>Hamamelis x intermedia</i> 'Pallida'	Höjd 1,5-2,5 m. Blommar (jan)-febr-mars med doftande gula blmr. Föredrar mer näringsrik och fuktighetshållande jord, men vi kan göra ett försök!!
Marktäckande Perenner	
Flocknäva - <i>Geranium maccrorrhizum</i> 'Beavan's variety'	Plantera i framkant och mellan buskar. Även bra som kant mot gräsmatta.
Jättedaggkåpa - <i>Alchemilla mollis</i>	Bör klippas ner 1 ggr på sommaren. Utmärkt som kantväxt
Gullgröna - <i>Waldsteinia ternata</i>	Låg marktäckare kan fungera i framkant mot plattor.
Daggfunkia- <i>Hosta sieboldiana</i> 'Frances Williams'	Fin solitär funkia, plantera några i framkant

B14- Blandat buskage i utrymme mellan husen

Beskrivning och bedömning

Buskage som skymmer sikten från gatan och växer längst kanterna på en av gårdens 'sidovägar'. Dess funktion är i huvudsak en grön ridå snarare än ett viktigt prydnadsbuskage. Buskarna är rester av det ursprungliga, där rosentry - *Lonicera tartarica* utgjorde en stomme kompletterat mot gatan och trädgårdarna av; liten rosenkvitten- *Chaenomeles japonica*, och spärrgrenigt oxbär - *Cotoneaster divaricatus*. Klättrande på ett av husen fanns även ett blåregn - *Wisteria floribunda*.

Idag finns kvar rosentry och någon planta spärrgrenigt oxbär. Mot ena huset och ut mot gatan växer ett stort eldtorn. Eldtornet är vid god vigör men rosentryn är gles och ranglig och uppblandat med frösådda plantor av tysklönn, fläder etc.

Gången av betongplattor löper i en vacker böj, men är i behov av vis renovering. En kantsten av betong rundar ena buskaget av rosentry.

Mål och åtgärd

Ett buskage som ska finnas kvar framförallt för dess funktion - att dölja gården från gatan och på det viset göra gången och 'gattet' spännande. Mjukar upp övergången mellan hus och gård.

Rosentryn är i behov av att bytas ut mot något mer frodigt. Try har en egenskap att bli risig. Eldtornet kan stå kvar och ev. oxbäret.
- Vid byte av buskar måste en jordförbättring utföras. Samtidigt som tryn tas bort rensas alla frösådda plantor bort.

Förslag buske som ersätter rosentry:

- Måbär - *Ribes alpinum*. 1.5- 2 m. Grönskar mkt tidigt. Allmän blomning. Mycket tålig- Plantera på båda sidor om gången(beskärs vid behov och när den blir för stor)
- Idegran - *Taxus baccata*. Fin vintergrön barrväxt. Är långsam i starten. Behöver lite hjälp med bra jord. Blir den på sikt för stor går den utmärkt att formklippa. Plantera ngn enstaka
- Här kan man på sikt plantera in smälök som ryskblåstjärna (*Scilla siberica*) och vårstjärna (*Chionodoxa lucilie*) samt tidig vårstjärna : *Chionodoxa sardensis*

B15 och B 17 - Forsythiabuskage

PLAN 22
Detalj av buskageplan - B15, B17

Beskrivning och bedömning

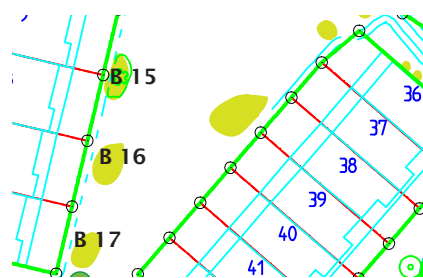
B15- Både Ursprungligen och idag samma art/sort - Forsythia - *Forsythia x intermedia* 'Spectabilis'. En robust buske med ett ganska spretigt växtsätt. Bidrar med sina intensivt gula blommor till vårprakten på gården. B 15 består av flera buskar som på sikt kommer att växa ihop. B 17 är idag ett större buskage. Problemen med båda buskagen är forsythians tendens till att vara gles, ej så fyllig nertill vilket bidrar till att det blir en del bar jord där ogräs kan få fäste. Viss gallring behövs regelbundet. Osnygg och otydlig gräns mellan gräsmatta och buskar-

Mål och åtgärd

Frodiga buskar och en snyggare och mer lättskött planteringsyta runt 'fötterna'. Kantskär och rensa bort ogräs, särskilt ytan mellan plattgång och buskage. För en snyggare helhet - bredda planteringsytan som en oval runt hela buskaget och plantera marktäckare runtomkring. Viktigt att den inte är för bred- Det är viktigt att perennerna inte är för pråliga utan håller en 'låg profil'. Här föreslås jättedaggkäpa (*Alchemilla mollis*) med inslag av kaukasisk förgätmigej (*Brunnera macrophylla*). Dessa förlänger vårsäsongen. Innan plantering - rensning, mulchning och gödsling.

B16 - Bukettspirea

PLAN 23
Detalj av buskageplan - B16

Beskrivning och bedömning

Både Ursprungligen och idag samma art/sort - bukettspirea - *Spiraea x vanhouttei*. En allmän och robust buske som med sin placering bidrar till bostadsgårdens parklika/naturlika karaktär och raden av buskage längs gångstråket. De 'gröna volymerna i gräsyta är en av stommarna på gården. Här liksom hos de andra buskagen finns problem med gles gräsmatta med inslag av ogräs runt busken. Viss gallring behövs regelbundet.

Mål och åtgärd

Frodiga buskar och en snyggare och mer lättskött planteringsyta runt 'fötterna'. Kantskär och rensa bort ogräs. Tycker inte det passar med marktäckare här eftersom det blir för trädgårdslikt. endast ett fåtal buskage, där det är motiverat, kan tänkas ha en fot av perenner. Viss mulchning och gödsling. Kantskärning och fortsatt rensning är viktigt. Täck gärna den bara jorden runtomkring med flis för att hålla bort ogräsen.

B18 - Väggbuskage

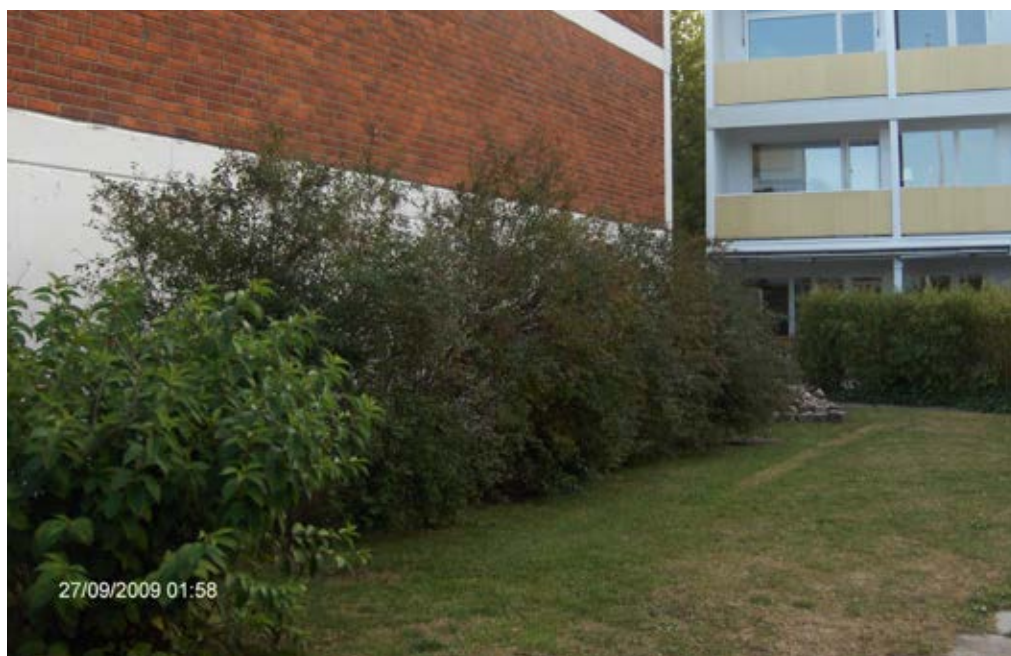
Beskrivning och bedömning

Komplettera inventering till våren.

Idag en buskrad längs väggen. Välmående och relativt storväxta buskar - Trädgårdspraktrity (*Weigela x hybrida*) och bukettspirea (*Spiraea x vanhouttei*). De bidrar till en grönare miljö och en mjuk övergång mellan hus och gård. Paradisbuske (*Kolkwitzia amabilis*), *Weigela* 'Bouquet Rose' och blåregn (*Wisteria floribunda*) finns noterat på planteringsplan från 1956.

Mål och åtgärd

Viktig som grön stomme. Låt stå och gå in och gallra regelbundet. ge en extra näringsgiva då och då. På sikt plantera in något mer exotiskt och blommande i detta sydvända läge. Tex frilandshibiskus - *Hibiscus syriacus* och häckfuchsia - *Fuchsia x magellanica* m. sorter.

B19 - Fjärilsbuske

Beskrivning och bedömning

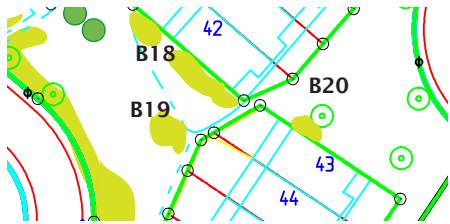
Trevligt buskage med fjärilsbuske (*Buddleja davidii* 'Ile de France' och jättedaggkäpa (*Alchemilla mollis*) som framkant mellan buske och plattgång. Buddleja utmärkt i soligt läge och sandig jord. Placeringen av buskaget är mycket strategiskt viktig intill plattgång som böjer av.

Mål och åtgärd

Bra som det är. Gallra buddlejan regelbundet. Kantskar mot gräsmattan. Klipp ner daggkäpan vår och 1 ggr efter första blomningen, då blommar den fint en gång till.

B20 - Rosentry på hörnan

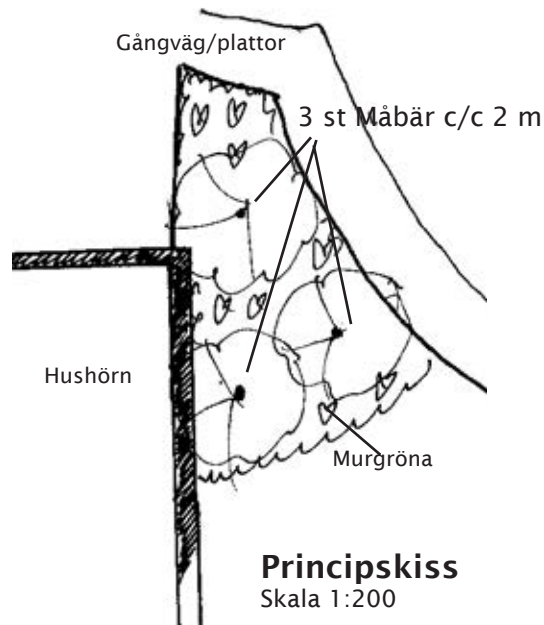
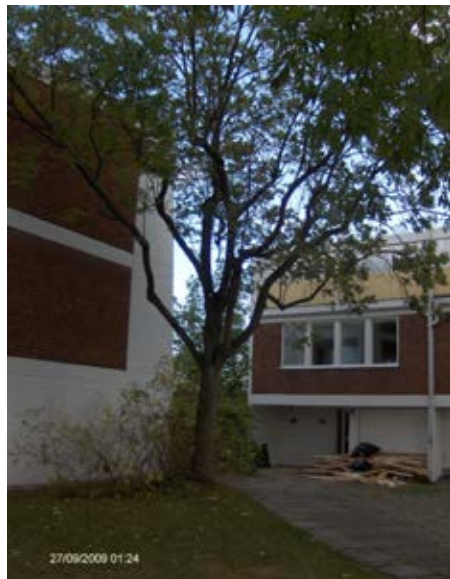
PLAN 26
Detalj av buskageplan - B20

Beskrivning och bedömning

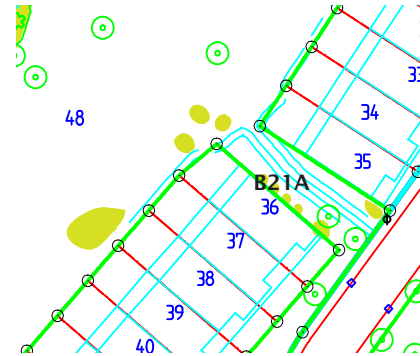
En gles rest av ursprungligt stort rosentrybuskage (*Lonicera tartarica*), som löpte längst hela kortsidan av huset. Här har också funnits 6 st askar. Det skuggiga och torra läget har förmodligen omöjliggjort en bra tillväxt. Asken på hörnan kommer så småningom försvinna och ej ersättas. Finns här behov av en plantering?

Mål och åtgärd

Vill man plantera något här måste jorden förbättras i planteringsytan och en skuggtålig växt väljas. När asken försvinner kommer det att kännas tomt. vore fint att plantera något på hörnan. Förslagsvis måbär (*Ribes alpinum*) med murgröna (*Hedera helix*) vid foten. Måbären kan klippas till en form.

B21 A - Passage mellan husen

PLAN 27
Detalj av buskageplan - B21 a,b,c

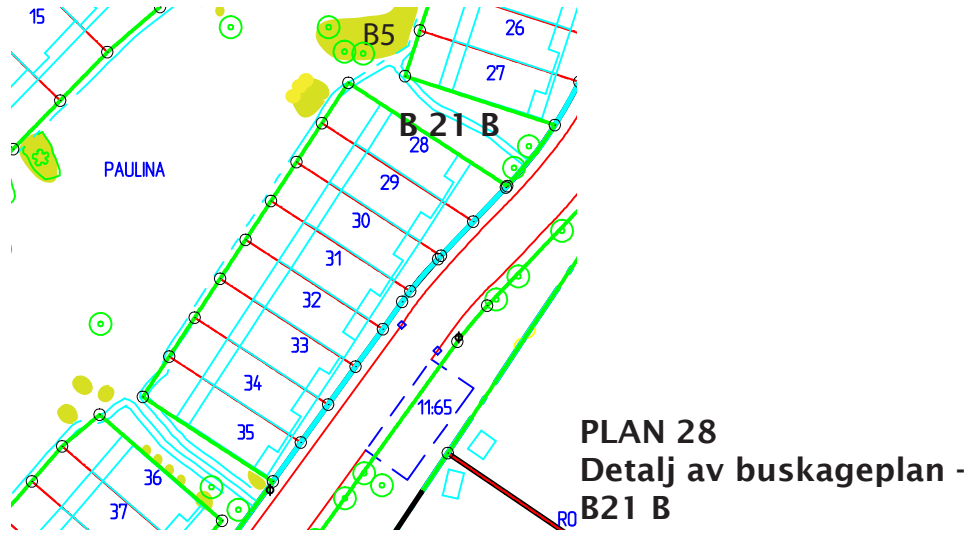
Beskrivning och bedömning

B 21 A+ B+ C Avvaktar diskussion med styrelsen

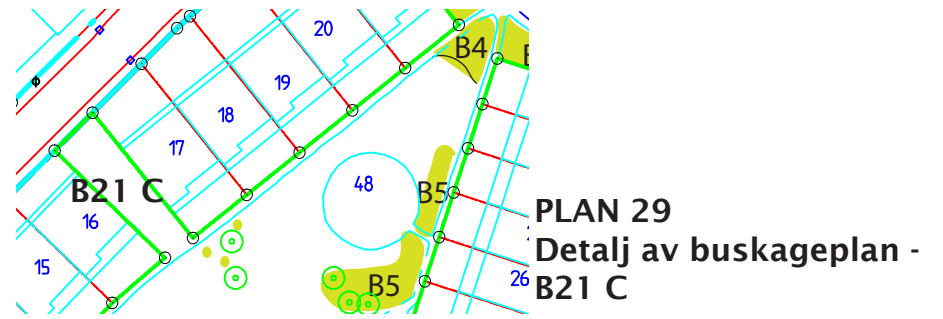
Mål och åtgärd

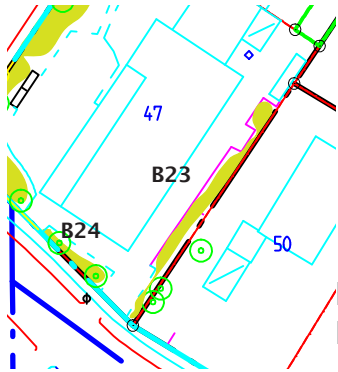
B21 B- Passage mellan husen

B21 C- Passage mellan husen

B 23- Entrébuskage från Geijersgatan

PLAN 30,
Detalj av buskageplan - B15

Beskrivning och bedömning

En smal passage mellan Geijersgatan och Bülow-Hübes väg. Här har man Bladins förskola på ena sidan och ett långt buskage/häck på andra. En privat villa ligger innanför häcken. Det här en gångväg som leder till några av radhusen med ett par privata små trädgårdar. Buskaget fungerar som en grön vägg att passera och omges av längs vägen. En viss prydlighet, blomning och förövrigt varierad årstidsvariation skulle bidra till ökad trivsel. I planeringsplanen från 1956 planerades in tämligen anonyma bruksbuskage. Buskar med lågt prydnadsvärde som snöbär (*Symphoricarpos albus*), och bukettspirea (*Spirea vanhouttei*) samt rosentry (*Lonicera tartarica*).

Idag består, den av betongsten uppbyggda växtbädden av olika växslag: Häck i bakkant, blandade växtslag, några högre buskträd och några enstaka träd. Främst finns där rester av snöbär. På senare tid har det framför häcken planterats; liten aronia (*Aronia 'Hugin'*) ett par buskar med parkolvon (*Viburnum lanata*) samt enstaka perenner som tex kaukasisk förgätmigej (*Brunnera macrophylla*). Exakt återgivning av vegetation kräver en inventering på vår/försommar.

Den långa planteringen ligger på norrsidan om den höga häcken, alltså skuggiga förhållanden. Förutom skugga är det stor konkurrens om utrymme, näring och vatten. Det krävs tuffa och hårdföra växter och/eller hög skötselnivå för att få en vacker och fungerande plantering med högt prydnadsvärde. Alternativt måste häcken tas bort och ersättas med tex en klippt häck som inte skjuter rotskott på samma sätt som snöbär. Idag finns mycket vildskott som delvis har tagit över i planteringen, tex lönnskott och skogsklematis (*Clematis alba*). En del aronior har problem med överlevnad likaså perennerna. Det ser ut som om jorden jordförbättrats men, näringen 'äts' förmodligen upp ganska snabbt.

Planteringsytorna på södersidan, mot huset är gles och består mestadels av storblommiga rabattrosor. Mycket torr jord. Ett fåtal perenner, inget prydnadsvärde. De övriga två planteringsytorna är buskage som klipps för att inte hänga över gångvägen. De består av bukettspirea (*S. x vanhouttei*).

Mål och åtgärd

Det finns önskemål om ett mer välskött och prydligt buskage. Idag är planteringen ett mellanting mellan bruksbuskage och rabatt. Då uppstår ett problem med vad man förväntar sig; för stökigt för att vara en rabatt och inte tillräckligt vild för att vara natur/bruksbuskage.

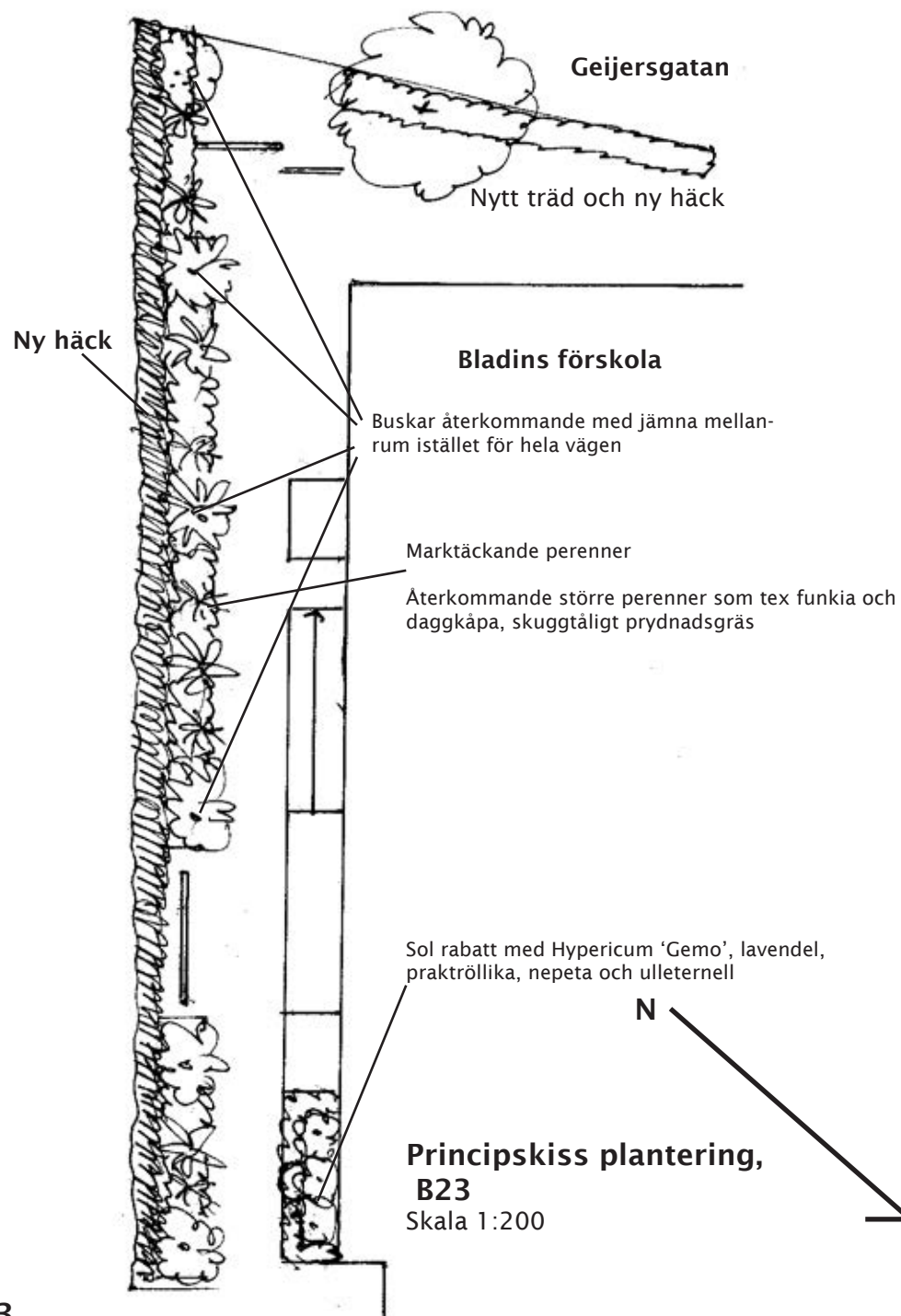
Här finns två alternativ:

1. Förvandla planteringen till en prydlig och prunkande rabatt som för tankarna till trädgård eller finpark, med klippt häck (tex *Carpinus betulus* - avenbokshäck) och stadiga skuggperenner och en del lök. Detta gäller framförallt den breda delen innan och straxt efter piskställningen. Avenbokshäcken ansluter och rundas av fint mot den nya föreslagna häcken som vätter mot Geijersgatan.

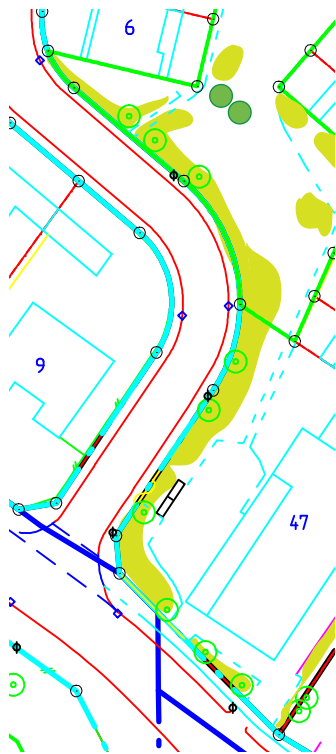
Den långa häcken mot Bülow-Hübes väg får stå orörd, där finns ingen plats för en bredare plantering.

I den södervända rosrabatten krävs jordbyte och plantering av solälskande perenner som lavandel, nepeta och enstaka någon lägre bra buske.

2. Det andra alternativet är att låta den befintliga häcken stå kvar. Övriga planteringsytan måste rensas ordentligt på ogräs och vilda skott samt byta jord. Aroniabuskar kan återplanteras men förmodligen kan det vara lite för skuggigt för dem. Plantera istället några mer skuggälskande buskar och rejäla marktäckande och skuggälskande perenner i framkant och en bit in. Snöbären måste regelbundet hållas tillbaka, annars blir konkurrensen för stor. Plantera fliocknäva, daggekåpa, funkia, stjärnflocka, några skuggtåliga prydnadsgräs och akleja. Lökar: Tulpan - *Tulipa fosteriana* 'Purissima' - *Tulipa fosteriana* 'Candela'

B 24 Häck mot Geijersgatan

PLAN 31 Detalj av buskageplan

Beskrivning och bedömning

En oxbärshäck (*Cotoneaster lucidus*) som är ursprunglig. Vacker häck som får jättefin höstfärg. Vildskott har tillåtits att växa in. Andra delen är en blandning av olika växter. Här har varit en eldtornshäck men idag är den överväxt av bla skogsklematis (*Clematis alba*). Häcken böjer av runt förskolan och sitter samman med en lång, klippt häck av olika växtslag: liguster, berberis etc..

Häcken har stor betydelse som avgränsning mot gatorna och som början och slut på kv. Paulina. Den får ses som en lång häck. Svårt att se en anledning till varför den ska bestå av många olika växtslag eftersom helheten har större betydelse än delarna i det här fallet. Mål och åtgärd är samma som för B25.

B25 Häck mot Geijersgatan och Bülow -Hübes väg

En blandning av olika växtslag i häcken

Beskrivning och bedömning

Ursprungligen ett buskage av eldtorn (*Pyracantha coccinea*). Det har under årens lopp utvecklats till att bli en lång häck som sträcker sig hela vägen i kurvan, ända ner till första huskroppen (nr 6-10). Buskaget består idag av olika växtslag bla; berberis (*Berberis thunbergii*), liguster (*Ligustrum vulgare*) och amerikansk hagtorn (*Crataegus intricata*). Ett stort inslag av frösådder dyker också upp på olika ställen i häcken. Häcken accentuerar vägens sväng på ett vackert sätt. Den är betydelsefull som avgränsare och insynsskydd.

Häcken upplevs som osnygg. 6 st askar (*Fraxinus excelsior*) växer i eller straxt bakom häcken. tre av dem är i ganska dåligt skick, tre är i bra skick.

B24

B25

Mål och åtgärd

Det finns önskemål om en mer välskött och prydlig häck. Det finns flera bra exempel på fina blandhäckar. Hur man upplever dem beror på vad man förväntar sig av en häckplantering, var häcken är placerad, vilken funktion häcken har och i vilken omgivning den växer. Gårdens karaktär är, som nämnts innan, som en liten och informell park. I det avseendet kan en blandad häck faktiskt fungera. Börjar häcken upplevas ovårdad och dåligt underhållen blir det självklart ett problem.

Att byta ut delar av häcken är inte bra, här är helhetsintrycket viktigt. Det finns dessutom inte en särskild art att ta fasta på. Att rensa bort alla frösåder kan kräva mycket jobb, det är svårt att komma åt bland häckplantornas rötter.

Plantera en häck som ska hållas klippt

- Här föreslås ett ganska radikalt grepp, men nödvändigt om man önskar en annan typ av häck än denna.

. Förslagsvis avenbok (*Carpinus betulus*), som klippes till önskad höjd.

- Hela den gamla häcken tas bort och ersätts med en avenbokshäck. Fördelen med avenbok är att man kan beställa stora plantor, det blir dessvärre dyrt, men man köper tid på det viset.

Avenboksplantor klipper man inte på höjden förrän de når önskad höjd.

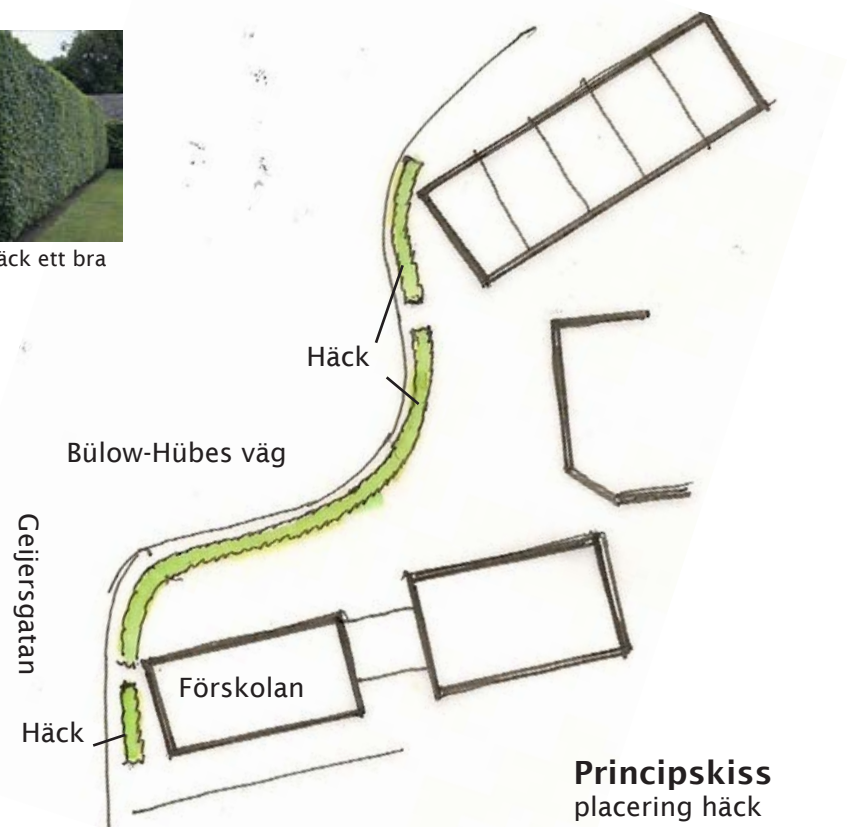
Avenbok klarar sig utmärkt i stadsmiljö, med torra och varma förhållanden. Den är dessutom fin vintertid eftersom den behåller sina blad.

Vårplantering är ett måste eller november.

Plantera den nya häcken hela vägen, ända bort till första radhuset. Lämna en öppning

Avenbokshäck ett bra alternativ

Principskiss placering häck

Gångar i området

Ett vackert gångsystem av betongplattor lagda i ett fint mönster (En aning förskjutna i förhållande till varandra) genomkorsar området, mellan huskropparna och runt gården. Gångarna är mycket vackra och absolut nödvändiga att behålla för den genuina karaktären. Ett flertal gånger är i behov av att läggas om och tvättas. Det finns goda exempel i området på detta. Det kan göras efterhand

Vackert omlagd gång

Gångar på gården

SKÖTSELBESKRIVNING

Grönytor är värdefulla investeringar som skall förvaltas väl. God skötsel och kontinuerlig uppföljning är A och O för en lyckad och vacker utemiljö. För att kunna förvalta grönytor väl krävs kunskap om olika växter, dess utseende, utveckling och krav på marken. Man måste också noga planera skötseln. Växtmaterialet är inte 'färdigt' i och med att anläggningsarbetena är slutförda och ombyggnaden av utemiljön är klar. Träd, buskar, häckar och perenner förändras med tiden.

Skötselprodukter

Utemiljön på bostadsgården Paulina kan delas in i olika sk. skötselprodukter. I dokumentet nedan beskrivs de olika produkter som är aktuella. Förvaltare och skötselansvarig får en vägledning hur de kan och bör gå tillväga. Mer att läsa finns i skriften: Skötselmanual för bostadsgårdar, Gröna Fakta 4/2009. Movium

Arbetet med skötsel delas upp i främst 3 olika delar:

- **Skötsel**; årligen återkommande åtgärder för att upprätthålla funktion och kvalitet.

- **Underhåll** ; Åtgärder som sätts in efter kontroll och beslut för att återställa eller utveckla funktionen

- **Kontroll**; Detaljer man ska titta på för att kontrollera att kvaliteten på den utförda skötseln stämmer överens med det man kommit överens om i skötselbeskrivningen.

Samtliga delar måste arbetas vidare och beskrivas mer detaljerat, kopplat till de beslut som tas av föreningen angående föreslagna ändringar

Under hur lång tid sträcker sig skötselplanen?

Skötselplanen är aktuell varje år. Men efter 5 och 10 års tid är det viktigt att en uppdatering sker, både av skötselplanen och dess koppling till utemiljöns framtida skick och kvalitet.

Kv. Paulinas skötselprodukter	
Gräs	Bruksgräsmatta
Träd	Park- och prydnadsträd
Buskar och häckar	Prydnadsplantering
	Bruksbuskage
	Klippt häck
Rabatter	Perenner
Markbeläggning	Sten- och plattytor
	Asfalts- och betongytor
Markutrustning	Bänkar
	Lekredskap
	Sandytor

Bruksgräsmatta

Gräsmattan i bostadsområdet är främst avsedd för att användas till att vistas på; lek, promenad, sola etc.

Gräsmattan måste ha ett värdat utseende. Gräsklipp får ej bilda strängar och högar

Skötsel:

Vårarbeten:

- **Städning:** När marken har torkat upp eftersnösmältning och tjällossning borstas eller räfsas marken fri från gammalt gräs, kvistar och dylikt

- **Gödsling;** Gräsytan gödslas 1 ggr varje säsong med 3 kg/ 100m² NPK 21-4-10 eller motsvarande.

Sommararbeten

- **Vattning;** var uppmärksam under torra regnfattiga perioder under sommaren, vattna innan gräset hinner att gulna med vattenspridare. Vattna ordentligt!

- **Klippning;** Anpassas till gräsets tillväxt. Under vår och höst eller vid långvarig torra skall gräset inte klippas ofta.

Klippning utförs så att gräsets längd ej överstiger 4-8 cm. Inte heller understig 4 cm.

- Gräsklipp på hårdgjorda ytor ska tas bort.

Underhåll:

- Kantskärning utföres vid behov. Kantskärning utförs där gräset gränsar mot planteringsytor av perenner och buskar. Kantskärning görs i maj-juni

- Reparation utförs vid behov.

Kontroll:

- Gräshöjden är 4-8 cm. Det är putsat runt stolpar. Inget gräsklipp på hårdgjorda ytor. Inga strängar och högar av klippt gräs vid normala tillväxtförhållanden.

Höstarbeten:

Gräsmattorna räfsas helt rena från löv, grenar och andra föremål. Löven kan med fördel läggas i buskytorna där de förbättrar mullhalten

Träd - kompletterande beskrivning på enskilda arter görs efter beslut

Målsättning

På gården i Kv. Paulina kommer det att finnas 7 olika sorters träd, planterade med sin speciella karaktär och funktion. Träden har olika egenskaper och habitus. Träden skall för arten och sorten ha ett välutvecklat och vackert utseende. Ingen form av hamling eller stympling får förekomma.

Träd i kvarteret:

Befintliga: Ask -*Fraxinus excelsior*, Rosenhagtorn - *Crataegus x media* 'Paul's Scarlet), Robinia - *Robinia pseudoacacia*, Naverlön - *Acer campestre*

Nya föreslagna: Turkisk ek- *Quercus cerris*, Kinesträd- *Koelreutera paniculata*

Pagodträd - *Sophora japonica*

Skötsel:

- **Behövs uppbyggnadsbeskärning**, tex om korrektion av korsväxande grenar och för spetsiga grenvinklar, skall alltid grönytefackman anlitas.

-**Beskärning** av grenar som hänger ut över entréer eller vägar och därmed utgör ett hinder.

- Stam- och stambasskott skall avlägsnas under JAS.

-Avbrutna, skadade och döda grenar borttages omedelbart under hela växtsäsongen

- **Ogräsrensning:** Trädning under träd hålls ogräsfri.

- **Vattning:** Nyplanterade träd behöver vattnas regelbundet under första säsongen. Det bästa är automatisk bevattning. De första 6 veckorna i maj-juni bör de kontrolleras och vattnas ordentligt 2 ggr eller vid behov. Se till att trädet tillgodogör sig vattnet ordentligt. Under torr höstommar bör de ges en ordentlig vattengiva inna tecken på uttorkning.

Underhåll

- Beskärning utförs sällan och då endast vid för arten rätt tidpunkt och i erforderlig omfattning på ett för respektive art lämpligt sätt.

Kontroll

-Inga grenar som utgör ett hinder hänger ut över entréer eller vägar

- Kontroll av träduppbindning och trädstöd. Uppbindningen får ej skära in i

Prydnadsplantering

Betecknar planteringar som i första hand har ett prydnadsvärde, och som består av olika träd, buskar, perenner och ibland lökväxter. Planteringen förändras med åren och olika växter lyfts fram i olika skeden.

I kv. Paulina innefattar främst prydnadsplantering(om förslagen utförs):

B1, B4, B5, B13, B(14), (B15), (B17), (B18), (B21, a,b,c)B2

Buskarna i övriga buskage har också ett prydnadsvärde och skall självklart innefattas av skötsel för prydnadsbuskar.

Skötsel:

-Anpassad efter varje växtslag. Se under respektive skötselprodukt. Buskarna i prydnadsplanteringarna har i första hand ett skönhetsvärde och utgör en del av gårdens gröna stomme. De ska alla utveckla en vacker blomning, vackert växtsätt eller en fin höstfärg. Alla buskar ska tillåtas utvecklas fritt efter sin arts specifika karaktär

Bef. Prydnadsbuskar som innefattas av skötsel:

- Tuvkornell - '*Cornus sericea* 'Kelsey Dwarf', Liten svartaronia - *Aronia* 'Hugin', trädgårdsprakttry- *Weigela x hybrida*, fjärilsbuske - *Buddleja davidii* 'Ile de France', Forsythia - *Forsythia x intermedia* 'Spectabilis', Paradisbuske - *Kolkwitzia amabilis*, Bukettspirea - *Spiraea x vanhouttei*, parksyren- *Syringa chinensis*. *Cornus alba* 'Sibirica', eldtorn - *Pyracantha coccinea*, snöbär - *Symphoricarpos albus*.

Förslagna prydnadsbuskar på gården:

- Prakt häggmispel - *Amelanchier lamarckii*, häggmispel - *Amelanchier* x 'Ballarina', björkspirea - *Spiraea betulifolia* 'Tor', *Ribes alpinum*, Hybridtrollhassel - *Hamamelis x intermedia* 'Pallida', Tuvsnöbär - *Symphoricarpos* 'Arvid', körsbärskornell - *Cornus mas*, häckfuchsia - *Fuchsia x magellanica*, frilandshibiscus - *Hibiscus syriacus*, *Hypericum* 'Gemo'
Rönnbärsspirea - *Sorbaria sorbifolia* 'Pia', idegran - *Taxus baccata*,

Efter beslut utvecklas skötselbeskrivningen att innefatta detaljerade beskrivningar av de ovan nämnda buskarna.

a) Vårarbeten

Städning: alla planteringsytor skall rensas från skräp och uppvisa ett vårdat intryck under hela året. Löv i måttliga mängder skall ligga kvar i samtliga planteringsytor för att förbättra mullhalten

Gödsling och jordförbättring: Jordanalys bör ske vart 5:e år för att kontrollera att näringsbalansen, mullhalten och pH-värdet i jorden är tillfredställande.

Nyplanterade ytor gödglas tills planteringen har slutit sig efter omkring 5 år. Därefter gödglas de endast sporadiskt, avrtannat år. Hur mycket gödsel som behövs beror på vad man mulchar med. Vid kraftig mulchning med mycket näring, behövs ingen gödsel.

Gödsling ska ske vid fuktig väderlek eller vid bevattning.

Gödselmedlet sprids jämnt över ytan. Planteringsytorna Olika typer av gödsel

-Organiska gödselmedel: tex hönsgödsel och stallgödsel- kallas även naturgödsel - ca 3-5 nävar/kvm

-Oorganiska gödselmedel, ex NPK och Blåkorn. De kallas också handels-, mineral- eller konstgödsel - ca ½ näve /kvm

Mulchning skall utföras hos vissa arter varje år - se detaljer om de olika växtslagen. Lägg ett 3 cm tjockt lager mullrik jord och organiskt material (tex Hasselfors R-dress) under buskarna på jorden. Mylla ner det i den befintliga jorden, försiktigt så inga rötter skadas.

b) Sommararbete

Ogräsbekämpning

Kemisk bekämpning får ej förekomma. Endast manuellt. Obs! Det är mycket viktigt med regelbunden ogrärensning de första åren innan nyplanterade buskage och planteringar sluter sig. Ogräset får inte börja blomma!!

I nyplanterade buskage, utan perenner, är det bra att lägga ut **organiskt material, såsom bark och flis**- till en tjocklek av minst 8 cm. Denna åtgärd förhindrar fröogräs och ökar på sikt mullhalten.

Flerårigt ogräs

Förekommer flerårigt ogräs: Tex kvickrot, åkertistel, åkerfräken m.m. måste jorden bytas ut i perenn- och buskytor.

c) Höstarbeten

Städning: Alla planteringsytor rensas från skräp. På alla planteringsytor skall döda och skadade växtdelar klippas av.

Kompletteringsplanteringar

Har någon eller några av buskarna dött under säsongen, ersätt dem med nya. Beställ då buskar i co. och plantera senast 15 oktober.

Underhåll:

Beskärning vid behov, och med fokus på helhetsintrycket av planteringen. I övrigt underhåll anpassat efter vart växtslag, se respektive skötselprodukt och växtslag.

Beskärning

Buskens naturliga växtsätt skall i möjligaste mån bibehållas, då blir den vackrast. Om en buske blivit för stor för sin växtplats är det bättre att byta ut den mot en annan lägre art än att ständigt beskära den.

De första 5 åren behövs vanligen varken gallring eller inkortning av grenar.

Döda och skadade grenar klippas av.

Utförlig beskärningsbeskrivning kopplat till de enskilda arterna. Kompletteras sedan

Kontroll:

Ytan upplevs som ogräsfri, inga fröplantor av träd och buskar av annan sort, inga störande vissna delar, inga grenar som utgör ett hinder eller hänger ut över entréer eller vägar. Ingen närings- eller vattenbrist, inga skade- eller sjukdomsangrepp.

Tillräcklig uppbinding.

Bruksbuskage

Betecknar buskar som har funktioner för lä eller rumsavgränsning och för lek. De har ofta även prydnadsvärden som blomning mm. Buskaget kan i Paulina vara både ensartat och bestå av flera olika arter.

Bruksbuskage i Paulina

B2 , B3, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B14, B 15, B16, B19, B20, (B21 a,b,c)B22

Skötsel:

-Anpassad efter varje växtslag. Se under respektive skötselprodukt.

Underhåll:

Beskärning vid behov. Kompletteringsplantering vid behov.

Beskärning se anvisningar under prydnadsbuskar.

Kontroll:

Ytan upplevs som ogräsfri, inga fröplantor av träd och buskar av annan sort, inga störande vissna delar, inga grenar som utgör ett hinder eller hänger ut över entréer eller vägar.

Klippt häck

Betecknar buskar av samma sort, vanligtvis 1-2 rader i bredd, som årligen klipps i en bestämd form och har en rumsavgränsande eller avskärmande funktion. Häcken ska ha bredare basbredd än toppbredd.

Klippta häckar i kvarteret:

Befintliga: Oxbär - *Cotoneaster lucidus*, Am. hagtorn - *Crataegus intricata*.

Nya föreslagna: Avenbok - *Carpinus betulus*

Skötsel:

- **Luckring och/eller ogräsbekämpning** utförs så att det inte finns några misspydande ogräs, särskilt inte fröplantor av träd och buskar av annan sort. Utförs vanligen 4-6 ggr/säsong.

- **Klippning** utförs 1-2 ggr/säsong

Underhåll

- **Gödsling och jordförbättring** så att häcken har en optimal utveckling och aldrig uppvisar tecken på näringsbrist.

- **Kompletteringsplantering.**

- **Vattning:** Nyplanterade plantor behöver vattnas regelbundet under första säsongen. Det bästa är automatisk bevattning. De första 6 veckorna i maj-juni bör de kontrolleras och vattnas ordentligt vid behov..

Kontroll

- **Ytan upplevs som ogräsfri**, inga fröplantor av av träd och buskar av annan sort.

- **Fackmannamässig klippning.**

- **Ingen näringsbrist.**

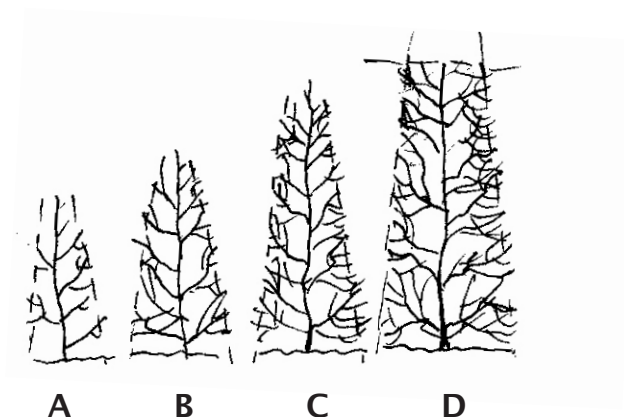
Avenbok skall inte klippas på toppskottet förrän den nått önskad höjd. Sidokott kan beskäras under häckens uppbyggnad. När den nått önskad höjd beskärns både sidokott och toppskott. Sommarbeskärning, klippning, av häck passar bäst runt midsommar och tidig höst. Hur många gånger man klipper beror på häckens växtkraft. Justering av häckens höjd eller bredd bör ske på vintern

A - 1:a året

B - 2:a året

C - 3:e året

D - 4:e året

Sidokotten beskärns, toppskottet beskärns ej förrän häcken nått önskad höjd

Principskiss uppbyggnad av häck med genomgående stam

Skötsel av perenner

Betecknar fleråriga återkommande örter. Kontinuerlig och anpassad skötsel håller perennerna vid god kondition och förlänger därmed planteringarna livslängd.

I kv. Paulina finns ett fåtal föreslagna. Idag finns enstaka.

Framförallt föreslås marktäckande perenner under träd och buskar.

Marktäckare:

- Jättedaggkäpa - *Alchemilla mollis*
- Flocknäva - *Geranium macrorrhizum* 'Beavan's variety'
- Vintergröna - *Vinca minor*
- Gullgröna- *Waldsteinia ternata*

Övriga perenner:

- Akleja - *Aquilegia vulgaris*
- Praktröllerka - *Achillea filipendulina* 'Parkers Variety'
- Stjärnflocka - *Astrantia major*, olika sorter'
- Kaukasisk förgätmigej - *Brunnera macrophylla*
- Daggfunkia - *Hosta sieboldiana* 'Frances Williams'
- Lavendel - *Lavandula angustifolia* 'Hidcote Blue'
- Kantnepeta - *Nepeta* 'Walkers Low'

1	Nedklippning Mars-april	Städa inte för noggrant- låt gärna gamla löv och mindre pin- nar och stjälkar ligga kvar. De döljs snart av den nya grönskan och blir till jord. Perenner som ska skäras ner direkt efter första blomning: Alchemilla mollis och Nepeta 'Walkers Low'
2	Gödsling Mars-april	Gödsla helst före rensning. Jord- kontakt vid rensning - verkar snabbare. 5 nävar höns gödsel eller 1 näve NPK/ m2 till kraftiga perenner. Halva dosen till svagväxande. (marktäckare)

3	Ogräsrensning Mars-maj	Ev. rotogräs grävs bort med spade. Finrensa sedan bort fröogräs.
4	Mulchning April	Lägg ett lager mullrik jord på rabattens yta för att jorden ska få bra struktur. Minst 2-3 cm tjocklek varje år till kraftiga perenner. Marktäckande växter som inte behöver klippas ner, mulchas bara då och då-
5	Löpande skötsel Mars-Nov	Kontrollera plantering varannan vecka. Rensa bort alla fröogräs innan de blommar. Vattna vid långvarig torka Kompletteringsgödsla ev. vid midsommartid.

- Kompletteringsplantering

Föryngra och ersätt dåliga eller döda plantor genom delning eller köpta plan-
tor

- Gödsling av perenner

Tidpunkt: Varje vår 15 Mars - 15 maj

Om du mulchar med hasselfors R-dress som redan innehåller mycket näring
behöver du inte gödsla separat.

Uppstår kvävebrist under sommaren måste du gödsla ytterligare. Då är ett
Snabbverkande gödselmedel (NPK) att föredra.

Sprid jämnt över rabatten, obs, tänk på kanterna

Höns- gödsel bör myllas ner för att få jordkontakt och inte ligga och torka.

Olika typer av gödsel

-Organiska gödselmedel: tex höns gödsel och stallgödsel- kallas även
naturgödsel - ca 5 nävar/kvm

-Oorganiska gödselmedel, ex NPK och Blåkorn. De kallas också handels-, min-
eral- eller konstgödsel - ca 1 näve /kvm

Doseringen beror på näringsinnehållet hos respektive produkt

Skötsel av lök

Inom området föreslås nya lökar , både smålök och större lök.

Föreslagna lökar i området:

Större lök; uppstickare ur marktäckande perenner:

- Stjärnnarciss - *Narcissus* 'Cassata'
- Påsklilja - *Narcissus pseudonarcissus* - (olika arter och sorter - utveckla)
- Tulpan - *Tulipa fosteriana* 'Purissima'
- *Tulipa fosteriana* 'Candela'

Smålök-

Pärlhyacinter i planteringar; övriga i gräsmatta

- Snökrokus - *Crocus tommasinianus*
- Pärlhyacinter - *Muscaria armeniacum*.
- Bredbladig pärlhyacint - *Muscari latifolium*
- Vårstjärna - *Chinodoxa luciliae*, tidig vårstjärna - *Chinodoxa sardensis*
- Rysk blåstjärna - *Scilla siberica*

Skötsel:

- Gödsling

Gödsla de större lökarna varje vår när de precis sticker upp med blodmjöl eller ett allsidigt gödselmedel med lite lägre kväveinnehåll. Undvik att få gödsle på knoppar och blad. Växten kan då få brännskador.

- Tillbakaklippning av bladmassa

Bladmassan klipps ner på samtliga lökar när hela bladmassan vissnat ner. Viktigt att inte göra det tidigare.

- Klippning av frökapslar

- Knipsa av frökapslarna hos tulpanerna efter blomning. Detta sporrar löken till att producera fler lökar till nästa år.

Sten- och plattytor

Betecknar ytor belagda med betongplattor. Det ska upplevas som trivsamt och säkert att gå och färdas på ytan

Skötsel:

- **Ogräsbekämpning** : Utförs 3-6 ggr/år. Sopning utförs 2-4 ggr/år, varav en gång grovsopning och en gång finsopning på våren. På de ytor som inte kan maskinsopas ska framsopning ske manuellt.

Underhåll

Reparationer utförs vid behov

Kontroll

-Ytan upplevs som ogräsfri i möten med andra material, ytan är sopad.

Brunnar och dagvatten

Betecknar dagvattenbrunnar, brunnar i källartrappor. hängrännor, stuprör och lövsilar. Takavvattning och dagvattenhantering ska fungera väl, så att inte olägenheter eller skador på fastigheten uppstår.

Skötsel

Tillsyn/rengöring av beteckningar och galler till brunnar, tillsyn/rensning av rännor och lövsilar samt tillsyn/städning av källartrappor utförs varannan vecka. Rensning av hängrännor och stuprör på förråd och sophus utförs 2 gånger /år.

Underhåll

Rensning och spolning av dagvattenbrunnar vid behov.

Kontroll

Betäckningar och galler till brunnar är rengjorda, rännor och lövsilar är ränside.

Bord och bänkar

Betecknar fasta och lösa utemiljöer, skyltar och papperskorgar

Skötsel:

- Omålade utemöbler i trä oljas 1 ggr/år. Lösa utemöbler tas ut på våren och in före vintern

Underhåll

Reparationer vid behov.

Kontroll

- Utrustningen är hel och ren, inga lutande skyltar eller papperskorgar.

Lekredskap

Betecknar lekredskap på bostadsgården. Här 'båten', bordtennisbord, gungor och hängredskap.

Lekredskapen ska skötas på ett sådant sätt att optimal funktion och livslängd uppnås. De ska vara i ett tillräckligt bra säkerhetsmässigt tillstånd.

Skötsel

Tillsyn utförs 1 gång/vecka. Mindre brister åtgärdas direkt och större rapportereras till beställaren. Säkerhetskontroller utförs 1 gång/år.

Underhåll

Reparationer och rengöring vid behov. Ytbehandling och målning vid behov.

Kontroll

Inga lösa/trasiga delar, lekredskapen rena.

Sandytor

Betecknar ytor belagda med sand som ska fungera som lekmaterial(bakbar sand) eller som stötdämpande underlag för lekredskap och gungor (strid sand). sandytorna ska vara jämna och fria från ogräs och främmande föremål.

Skötsel:

- Ogräsbekämpning utförs 1-4 ggr/år. Utjämnning av sanden utförs 1 gång/år. Kontroll av strid sands stötdämpande funktion.

Underhåll

Påfyllning och byte av sand utförs vid behov.

Kontroll

Det förekommer inget ogräs, den strida sandens stötdämpande funktion är bibehållen.

PRODUKTÖVERGRIPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

Regelbunden städning

Bostadsgården ska vara välvårdad och fri från skräp.

Skötsel

Tömning av papperskorgar varannan vecka. Skräpplockning varannan vecka.

Kontroll

Bostadsgården upplevs som skräpfri, papperskorgar är inte överfulla

Vår - och höststädning

Efter städningen ska bostadsgården vara fri från löv, kvistar och skräp. Halkbekämpningsmaterial får inte ligga kvar efter vintersäsongen

Skötsel

Vårstädning: Löv, kvistar och skräp tas bort. På gräsytor klipps mindre mängder löv ned medan större mängder tas bort. Löv tas bort från vägar och gångtytor. Löv i buskage lämnas kvar.

Kontroll

Vårkontroll: Bostadsgården upplevs som fri från löv, kvistar och skräp. Inget halkbekämpningsmedel(tex sand) på asfalt-, betong-, sten- eller plattytor.

Höstkontroll: Bostadsgården upplevs som fri från kvistar och skräp, inga stora mängder löv på gräsytor, inga löv på vägar och gångtytor.

Snöröjning och halkbekämpning

Snö och halka får inte hindra framkomligheten eller äventyra trafiksäkerheten. Fara för halkolyckor ska undvikas.

Skötsel

Snöröjning utförs vid behov. halkbekämpning utförs vid behov. sandningslådor ska fyllas inför vintersäsongen och hållas fyllda så länge halkrisk föreligger. Prioriteringsk`lista/körschema ska upprättas i samråd med beställaren och följas.

Kontroll

Uppföljning av utförarens ifyllda snöröjningslistor samt stickprovskontroller av angivna tider.